

ISSN 1581-9027

zelena dežela

Glasilno Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 131 / december 2015

BREZ PREDSDOKOV

o kmetijstvu in SKP • Agriculture and CAP
WITHOUT PRECONCEPTIONS

Ministry of Agriculture
European Union
Agriculture and CAP

» CVETKO
ZUPANČIČ
predsednik
KGZS

Za predpraznični čas je značilno prešerno vzdušje, hkrati pa je to tudi čas, ko naredimo obračun minulega leta in začrtamo prihodnost. Na zbornici smo se letos trudili in bili dejavni v prizadevanju za dobrobit našega članstva. Letošnje leto si bomo zapomnili vsaj po treh stvareh. Po dolgem času smo imeli srečo z vremenom in nam je narava prizanesla, saj je bilo to leto brez naravnih nesreč. Prav tako se lahko pohvalimo z dobro letino in kakovostnimi pridelki. A na drugi strani je bilo to tudi leto, ko so odkupne cene še naprej padale in s tem še poslabšale dohodkovni položaj kmeta. Slednje je bil tudi razlog za shod kmetov v osmih velikih mestih po Sloveniji, kjer smo izpostavili zahteve po poštenem in pravičnem plačilu. Z zbiranjem podpisov podpore smo spremenili zakon o dohodnini. Bilo je tudi leto sprejetja Programa razvoja podeželja, ko smo veliko truda vložili v njegove popravke. Med drugim tudi za to, da bi vsem mladim zagotovili enake pogoje za začetek kmetovanja.

In kaj nas čaka prihodnje leto? Še naprej bomo vztrajali pri odpravi težav v kmetijstvu, ki so bile izpostavljene na shodu kmetov. Zelo dejavni bomo tudi pri spreminjanju zakonodaje na področju kmetijstva, gozdarstva, okolja in davkov, saj bo tukaj vloga zbornice kot zastopnice interesov članstva zelo pomembna. Hkrati bodo prihodnje leto tudi volitve v vse zbornične organe, kjer bodo imeli člani možnost neposredno vplivati na delo zbornice v prihodnjih letih.

Hvala vsem za razumevanje in zaupanje v tem letu. V imenu zbornice in svojem imenu vam voščim blagoslovljene božične praznike, novo leto pa naj bo mirno in zdravo, preživeto v zaupanju in sodelovanju!

IZ VSEBINE

RUBRIKA	NASLOV ČLANKA	STRAN
NE PREZRITE	PRAVICA DO BOLNIŠKEGA NADOMESTILA	3
POGOVOR	SVEŽ VETER IZPOD POHORJA	4
TEMA MESECA	INOVATIVNI MLADI KMET 2015 JE MATJAŽ FREŠER	6
AKTUALNO	KDOR SODELUJE Z NAMI, ZMORE VEČ!	10
	KMET JE STEBER, JE BIL IN BO	13
	PRAVOČASNO SI PRIDOBITE NPK	14
	DAVČNE BLAGAJNE: KDO JIH MORA IMETI	15
	KGZS NA SEJMU NARAVA ZDRAVJE	16
	ZMAGOVALCI AGROBIZNISA V TUŠU	17
	ENAKE MOŽNOSTI ZA VSE MLADE KMETE	18
	REJA DROBNICE JE DOBRA ZA DUŠO IN ŽEP	18
GOZD IN OBNOVLJIVI VIRI	NOVE RAZSEŽNOSTI CERTIFIKACIJE LESA	19
DELO KGZS	TRSNIČARSKI POSVET	21
NASVETI	DOBROBIT V SLUŽBI KMETA IN ŽIVALI	22
MEDNARODNO SODELOVANJE	TRADICIONALNA PODEŽELSKA ZNANJA MED PRETEKLOSTJO IN SEDANJOSTJO	24
	ČRNOGORSKE POSEBNOSTI	26
NA KONCU	RECEPT: OLJKOV KRUH NAGRADNA UGANKA	30

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Zelena dežela št. 131, december 2015 • Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Gospodinjna ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, splet: www.kgzs.si • Uredniški odbor: Danilo Markočič, Anita Jakuš, Anemarija Gerold, Vincenc Otoničar, Janko Rihtarič, Rok Sedminek • Odgovorni urednik: Robert Peklaj • Novinar: Marjan Papež • Fotografija na naslovnici: arhiv KGZS • Tehnično urejanje: Andrej Lombar • Jezikovni pregled: Marjana Cvirn • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • Tisk: SET d.o.o. • Naklada: 79.000 izvodov

BREZ PREDSDOKOV
o kmetijstvu in SKP • Agriculture and CAP
WITHOUT PRECONCEPTIONS

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Vsebinska objava je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

NE PREZRITE

Pravica do bolniškega nadomestila

V Zeleni deželi smo že pisali o tem, da imajo tudi kmetje pravico do plačila prispevkov za socialno varnost zaradi starševstva. Eden od staršev, ki si na podlagi svoje dejavnosti v okviru plačevanja prispevkov za socialno varnost plačuje tudi prispevke za starševsko varstvo za najmanj 20 ur tedensko, ima namreč pravico do plačila prispevkov za socialno varnost od sorazmernega dela minimalne plače, če:

- neguje in varuje otroka, in sicer do tretjega leta starosti otroka,
- neguje in varuje dva otroka,

in sicer do končanega prvega razreda osnovne šole najmlajšega otroka, pri čemer je eno leto izrabe pravice neprenosljivo za vsakega od staršev,

- neguje in varuje težje gibalno oviranega otroka ali zmerno ali težje duševno prizadetega otroka, pa največ do 18. leta starosti otroka.

Pravica se uveljavi pri pristojnem centru za socialno delo, in sicer z vložitvijo vloge za uveljavitev pravice do plačila prispevkov za socialno varnost zaradi dela s krajšim delovnim časom zaradi starševstva (Vloga

S-3/1). Prizna se z dnem vložitve popolne vloge. Na podlagi priznane pravice do plačila sorazmernega dela prispevkov za socialno varnost do polne delovne obveznosti center upravičenca prijavi v zavarovanje.

Republika Slovenija enemu od staršev, ki uveljavi zgoraj navedeno pravico, zagotavlja do polne delovne obveznosti plačilo prispevkov za socialno varnost od sorazmernega dela minimalne plače. Država za kmeta tako plačuje prispevke zavarovanca in delodajalca za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in za starševsko varstvo,

za zdravstveno zavarovanje pa zgolj prispevke za primer bolezni in poškodbe izven dela, za pravice do zdravstvenih storitev in povračila potnih stroškov. Če v času uveljavitve pravice do skrajšanega delovnega časa in do plačila prispevkov za socialno varnost zaradi starševstva hkrati tak starš koristi bolniški stalež iz katerega koli razloga, je upravičen do bolniškega nadomestila zgolj za štiriurni delavnik. Bolniško nadomestilo namreč ne pripada za ure, za katere prispevke plača država.

» URŠKA AHLIN GANZITI

Prisrčno vam voščim blagoslovljene božične praznike, novo leto pa naj bo mirno in zdravo, preživeto v zaupanju in sodelovanju!

*Cvetko Zupančič,
predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije*

Svež veter izpod Pohorja

Matjaž Frešer, inovativni mladi kmet 2015

V zavetju mogočnih obočkov cerkve svete Marjete na Ritoznoju je našel svoj prostor pod soncem Matjaž Frešer, inovativni mladi kmet (IMK) za leto 2015 po izboru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in Zveze slovenske podeželske mladine. Pri delu mu stoji ob strani Andreja Međimurec, s katero na pomlad pričakujeta naraščaj. V pogovoru z mladim vinogradnikom in vinarjem smo preverili, s čim si je zašlužil ta naziv.

Pri 29 letih ste se že močno uveljavili s kakovostjo vaših vin, ki jih pijejo zelo eminentni pivci, med njimi celo ameriški predsednik Barack Obama. Je odločitev za vinogradniško-vinarsko pot glede na to, da so vinogradi sestavni del vaše kmetije že stoletja, zorela že od malih nog?

Niti ne. Ko sem se ob koncu osnovne šole odločal za srednjo šolo, sem se odločil za gostinstvo šolo, ker nisem želel biti kmet. Glede na to, da je že takrat kazalo, da mojemu bratu bolj leži delo na govedorejski kmetiji, je bila taka odločitev smiselna, sprejemljiva. Svojo prihodnost sem videl v gostinstvu, zato sem po srednji gostinski šoli nadaljeval študij na Višji strokovni šoli za gostinstvo in turizem v Mariboru.

Po končani šoli me je nekaj časa mikalo, da bi si poiskal službo v tujini. Potem pa se je leta 2007 pokazala priložnost, da v okviru razvoja vinskih poti pod Pohorjem pridobimo nepovra-

V več kot 300 let stari obokani vinski kleti, ki se nahaja pod lani odprtim vinotočem, ponudi Matjaž gostom svoja vina, ki se družijo z domačimi mesnimi izdelki, siri, marmeladami in vložnimi dobrotami, ki jih pripravljata skupaj z življenjsko sopotnico Andrejo.

tna sredstva. Uspešno smo kandidirali za sredstva iz Evropskega kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada in zgradili smo novo vinsko klet za 50.000 litrov vina. Tako sem se zapisal vinogradništvu in vinarstvu.

Kakšna pa je bila pri tem vloga kmetijske svetovalne službe?

Zelo pomembna, še zlasti pri prvi prijavi na razpisu za evropska sredstva. Svetovalci s ptujskega zavoda: Srečko Rajh, Marija Kresnik, Andrej Rebernišek, Helena Kapun, če izpostavim le nekatere, so me spodbujali in mi pomagali pri prijavi na razpise, pri vodenju knjigovodstva ter seveda po strokovni plati v vinogradu in vinski kleti. Z njihovo pomočjo sem lažje preskakoval ovire, ki so se pojavljale na poti.

Svojo vinogradniško pot ste začeli na nekaj hektarjih la-

stnih vinogradov. Koliko hektarjev obdelujete sedaj?

Sestavni del naše kmetije je bilo približno štiri hektarje in pol vinogradov, iz katerih smo večino pridelka prodali kot grozdje, nekaj pa tudi kot odprto vino. Ko sem se odločil za vinogradništvo, sem vedel, da je stekleničenje nuja, zato smo začeli ustvarjati blagovno znamko Vina Frešer. Hkrati smo povečevali vinogradniške površine z najemom zemljišč Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov. Sedaj obdelujemo slabih 12 hektarjev vinogradov, radi pa bi še malo povečali površine.

Kmalu po odločitvi za vinogradništvo ste začeli razmišljati o ekološki pridelavi grozdja ...?

Ocenil sem, da nam bo na dolgi rok prodaja ekološko pridelanega vina omogočila pošteno plačilo za naše delo. Leta 2011 smo se odločili za prestop iz integri-

rane pridelave v ekološko.

Odločitev nikakor ni bila lahka, saj je ekološka pridelava grozdja v naših podnebnih pogojih zahtevna. Velik izziv je učinkovito varstvo vinske trte pred boleznimi in škodljivci, saj je nabor sredstev omejen. Zato potrebuješ zelo veliko znanja.

Ker se v ekološkem vinogradništvu ne sme uporabljati herbicidov, je potrebna specialna mehanizacija za obdelavo pod trtami, kar tudi podraža pridelavo.

Sedaj že četrto leto obdelujemo vinograde v skladu z ekološkimi smernicami. Iz tako pridelanega grozdja želimo ustvariti prepoznaven stil vina. Pridelovati želimo sodobna, suha, sortno prepoznavna vina, s katerimi lahko zadovoljimo tudi najbolj zahtevne poznavalce vina širom sveta.

POGOVOR

Katere sorte pridelujete, katera je za ekološko pridelavo najbolj primerna, katera najbolj občutljiva?

Najbolj se obnese laški rizling, največ pozornosti pa zahteva rumeni muškata. Poleg omenjenih sort pridelujemo še renski rizling, sauvignon, chardonnay ter sivi in modri pinot. Prav pridelava modrega pinota, ki ga imamo na treh hektarjih, je med ljubitelji vina vse bolj priljubljena in tudi tržno obetavna, saj je na Štajerskem ponudba rdečih vin še vedno bolj skromna.

Vinorodne lege na jugovzhodnih pobočjih Pohorja so nekoč slovele po Ritoznojčanu, ki je začel toniti v pozabo...?

Na pobudo bistriške občine smo v okviru projekta »Ritoznojčan – vino moje mladosti« postavili nove standarde kakovosti in prenovili blagovno znamko. Ducat vinogradnikov se

Matjaž Frešer je že drugi inovativni mladi kmet leta, ki izhaja izpod Pohorja – iz Društva podeželske mladine Venčesl iz Gornje Ložnice pri Slovenski Bistrici. Leta 2011 je bil zmagovalec izbora Alojz Mlakar iz Kostanjevca pri Zgornji Ložnici. Matjaž je v šali povedal, da k temu verjetno prispeva svež veter s Pohorja, ki prevetri glave in zbistri misli.

nas je povežalo v Konzorcij Ritoznojčan, s katerim želimo vrniti temu vinu staro slavo.

Kaj lahko kupec pričakuje, ko poskusi kupico tega tako hudo-mušno poimenovanega vina?

Okusil bo sveže, suho (izjemo ma tudi polsuho) vino, ki je sortno neznačilno. Sortna sestava ni predpisana, pomembno je le, da ne izstopa kaka aromatična sorta.

Zamisli in poguma vam ne manjka. Kakšne načrte imate za prihodnje?

Prvi načrt je povečati družino (smeh). Sicer pa nameravamo v

prihodnjem letu zasaditi še dva hektarja vinogradov, razvijati in nadgraditi blagovno znamko naših vin, prenovili bomo spletno stran.

Želimo tudi povečati prodajo vin na domu, to je v našem vinotoču. Gostom želimo poleg vin ponuditi tudi lokalno pridelano hrano in jim dati možnost, da uživajo tudi v našem okolju.

Za to pa bi bilo dobrodošlo, da bi bila pot do vašega vinotoča označena z usmerjevalnimi tablami, ki jih še ni?

Da, težko že pričakujemo, da bi se to uredilo. Naša občina je pri tem precej toga, saj na rav-

ni občine Slovenska Bistrica čakamo na elaborat, ki bo podlaga za postavljanje označevalnih tabel, že od leta 2010. To ne žuli samo nas, ampak tudi druge kmete, obrtnike. Usmerjevalne table so eden temeljev, ki lahko prispevalo k razvoju turizma in gospodarstva, s tem pa tudi k razvoju celotne občine.

Kaj vam pomeni naziv inovativnega mladega kmeta?

Ta naziv mi je dobra spodbuda za naprej. Hkrati pa verjamem, da je to lahko tudi dober zgled mnogim mladim, da se bodo lažje odločali za delo na kmetiji. Pri tem pa naj jim bo pred očmi cilj, da se lotijo takih stvari, ki bodo imele 'njihov podpis', takih, ki bodo odražale njihovo posebnost in osebnost. V tem je prihodnost.

»MARJAN PAPEŽ

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
PTUJ

2016

Vesel božič in srečno ter uspešno novo leto!
Merry Christmas and Happy New Year!
Fröhliche Weihnachten und ein glückliches Neues Jahr!

Naj vas v prihajajočem letu spremlja dobra volja in optimizem, da boste vaše delo in poslanstvo opravljali uspešno in z zadovoljstvom.

Želimo vam blagoslovljene z mirom prežete božične praznike ter srečno in zdravo novo leto.

Naj vam božič podari življenjski optimizem, prinese notranji mir, v vaše družine pa veselje in ljubezen. V prihajajočem letu pa vam želimo zdravja in sreče.

Bliža se najlepši čas v letu. Čas, ko se ozremo v preteklost in pričakujemo prihodnost. Čas, ko se želja po sreči in zdravju seli iz srca v srce. Naj se vam uredijo sanje, udeležijo želje in izpolnijo pričakovanja.

**in OBMOČNA ENOTA MURSKA SOBOTA
Voščimo vam vesele božične praznike ter srečno novo leto.**

Inovativni mladi kmet 2015 je Matjaž Frešer

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) in Zveza slovenske podeželske mladine (ZSPM) sta 20. novembra v Račah razglasili zmagovalca izbora Inovativni mladi kmet (IMK). Dogodek je potekal v okviru projekta Brez predsodkov o kmetijstvu in SKP.

Pri Frešerjevih se ukvarjajo s prirejo mleka in vinogradništvom. Korenine kmetije segajo v leto 1832, tradicijo pridelave vina nadaljuje že sedma generacija. Z evropskimi sredstvi so zgradili sodobno klet in hkrati ustvarjali blagovno znamko Vina Frešer. Na vrhunskih vinogradniških legah v Ritoznoju obdelujejo nekaj manj kot 12 ha vinogradov. Pred štirimi leti so se odločili za ekološko pridelavo vina, s čimer so zmanjšali stroške pridelave.

Iz tako pridelanega grozdja pridelujejo prepoznaven tip vina. Obudili so namreč blagovno znamko vina ritoznojčan, ki ga uspešno tržijo doma in v tujini. V stari kleti imajo vinotekarsko banko. Tako so se prilagodili sodobnemu kupcu, ki spoštuje lokalno pridelavo z visoko kakovostjo. Na kmetiji so na ta način ustvarili dve delovni mesti.

Strokovna komisija pod vodstvom Andreje Krt Stopar je pri izboru ocenjevala inovativnost ideje, trajnost projekta, vidik zaščite okolja, vpliv na lokalno skupnost in podeželsko območje, napoved ekonomskega učinka in tržno usmerjenost kmetije. Cilj tekmovanja je odkrivati in spodbujati inovativnost pri mladih. Namen tekmovanja je tudi popularizirati kmetijstvo in podeželje, spodbujati pozitivno tekmovalnost in druženje med mladimi.

KAJ JE IMK IN KAKO POTEKA?

Izbor inovativne mlade kmetice oziroma inovativnega mladega kmeta leta sta

Izbor za inovativnega mladega kmeta 2015 je obiskal tudi predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, ki je prvi čestital nagrajencu Matjažu Frešerju.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Zveza slovenske podeželske mladine pričeli izvajati leta 2007. Vsako leto se izmed dobrih kandidatov podeli naziv inovativni mladi kmet ali kmetica leta le eni osebi. V tej težki odločitvi se komisija odloča na podlagi vrednotenja vpliva posameznikovih inovativnih idej na konkurenčnost slovenskega kmetijstva.

Komisija v sestavi Rok Sedminek, Petra Simonišek, Boštjan Goličnik, Primož Žagar in Andreja Krt Stopar si je ogledala kmetijska gospodarstva vseh kandidatov, ki so se odzvali na povabilo za izbor IMK. Preverjali so njihove ideje, pomembne za nadaljnji razvoj, uvajanje novih metod dela in njihovih učinkov na kmetijsko gospodarstvo. Uporabljena so bila ocenjevalna merila, ki so bila predhodno objavljena, in sicer: inovativnost ideje, trajnost projekta, vključenost vidika zaščite okolja, vpliv na lokalno skupnost in podeželsko območje, napoved ekonomskega učinka ter tržna usmerjenost kmetije.

Opravljeni dela letošnjih nominirancev za naziv IMK 2015 so prav na vseh njihovih kmetijskih gospodarstvih prinesla lepe rezultate. Mnoga med njimi so vredna širše promocije pozitivnih praks, vse pa so izkazale povečanje prihodkov, specializacijo in posodabljanje kmetijske pridelave in/ali predelave, povečanje kakovosti kmetijskih proizvodov ter izboljšanje pogojev dela kmetijskih opravil.

K orisu dela in kmetijskih gospodarstev kandidatov za izbor inovativnega mladega kmeta, ki bodo v nadaljevanju predstavljeni po abecednem vrstnem redu, so prispevali: Slavica Gašparič, Barbara Lapuh, Irena Friškovec, Matej Zore, Marija Kresnik, Srečko Rajh, Simona Hauptman, Milena Črv in Andreja Krt Stopar.

» ROBERT PEKLAJ,

» FOTO: RTV SLOVENIJA, STUDIO MARIBOR

TEMA MESECA

BOŠTJAN ČULK, Male Braslovče

Boštjan Čulk je med prvimi, ki je uvedel sušenje hmelja na lesne sekance. S svojim izdelovalcem peči je sodeloval pri zasnovi in nadaljnji optimizaciji peči, ki je prilagojena za sušenje hmelja. Šel je še korak naprej, tako da isto peč izkorišča tudi za sušenje krme v okroglih balah. To pa je naredil tako, da je ob hmeljski sušilnici uredil pokrit zračni kanal z odprtini, na katere postavi okrogle bale krme.

V zadnjem letu je Boštjan postavil hlev za krave molznice na prosto rejo in zunanjo

klimo. Molža poteka s pomočjo molznega robota.

Že konec leta 2013 je na kmetiji ob glavni cesti postavil mlekomat, kjer lahko kupci ob vsakem času natočijo sveže surovo mleko. Boštjanova vizija je, da bo na mlekomatu ponudil mleko, namolzeno od krav, ki bodo krmiljene samo s senom (seneno mleko).

Boštjan tudi na področju pridelave hmelja uvaja izboljšave in posodobitve, tako da je bil med prvimi, ki je svoja hmeljišča opremil s kapljičnim namakalnim sistemom.

MARKO DOLENC, Kranj

Marko Dolenc živi in dela na kmetiji v vasi Predoslje, občina Kranj. Kmetija je usmerjena v živinorejo, rejo bikov. V prihodnjih letih namerava prevzeti domačo kmetijo. Po osnovni šoli se je vpisal na agroživilsko šolo in pridobil poklic mesarja.

Leta 2007 se je ob delu vpisal na izredni študij na Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, kjer je diplomiral z diplomsko nalogo »Izdelava domače klobase po tehnologiji kranjske klobase z oceno kakovosti« ter pridobil poklic inž. živilstva. Naredil je tudi izpit iz senzoričnega ocenjevanja mesa in mesnin ter sodeluje kot ocenjevalec na mednarodnem ocenjevanju mesa in mesnih izdelkov v Gornji Radgoni. Letos se je na OZS vpisal v izobraževanje za pridobitev mojstrskega naziva – mesarski mojster.

Poleg dela v službi je popoldne preizkušal tudi izdelavo domačih suhomesnih izdelkov. Začel je urejati tudi prostore za predelavo mesa, konec 2013 pa je registri-

ral dopolnilno dejavnost na kmetiji – predelava mesa, ki prinaša dodaten dohodek manjši kmetiji.

Konec leta 2014 je pridobil certifikat za izdelavo kranjske klobase kot prvi proizvajalec kranjske klobase na kmetiji ter 14. certificirani proizvajalec kranjske klobase v Sloveniji.

Ker dela zelo kakovostne mesne izdelke, jih že dve leti daje na ocenjevanje Dobrote slovenskih kmetij na Ptuj, kjer je lani prejel zlato priznanje za klobaso za kuhanje ter bronasto priznanje za suho salamo in suho klobaso.

Svoje mesne izdelke daje tudi na mednarodno ocenjevanje mesnih izdelkov v Gornjo Radgono, kjer je lani prejel srebrno medaljo za Hribarjevo klobaso in šunko v ovoju ter bronasto priznanje za hrenovke. Letos pa je prejel srebrni medalji za Hribernikovo klobaso in šunko v ovoju. Zaradi visokih stroškov ocenjevanj na oce-

njevanja ne da še več izdelkov.

Pri svojem delu teži k doseganju najvišje kakovosti mesnih izdelkov ter dokazovanju trgu, da lahko na kmetiji izdelava izdelke višje kakovosti kot v obrtniških in industrijskih obratih.

www.kupujmodomace.si

KUPUJMO
DOMAČE!
KGZS

Spletna ponudba pridelkov in izdelkov slovenskih kmetij

TEMA MESECA

GREGOR FRAS, šentilj

Začetki kmetije Fras segajo v konec 19. stoletja. Z letnicami 1876 in 1888 so datirana poslopja, v katerih kmetija danes obstaja in deluje. Je kmetija s tradicijo, ki je ohranila vse značilnosti trdne, močne in uspešne kmetije, na kateri so živeli in živijo ljudje s pozitivno energijo in vizijo ter željo po ohranjanju kmetovanja v tem delu Slovenije.

Proizvodnja na kmetiji se modernizira in specializira v prirajo mleka. V hlevu je 40 glav govedu, od tega 20 do 25 krav molznic, ostalo so živali za obnovo črede.

Njen dolgoletni obstoj in s tem dejstvo, da se je kmetija obdržala skozi vsa najtežja obdobja, je posledica generacijske navezanosti na zemljo in izostrenega čuta za življenje z naravo, je način življenja in je pot, ki si jo je začrtal mladi gospodar Gregor, ki bo v letošnjem letu kmetijo prevzel.

Pro pridobljeni diplomi se je vpisal na

magistrski študij ekonomije – management marketing, ki ga končuje z nalogo z naslovom »Pomen blagovne znamke za ponudnike kmetijskih pridelkov in izdelkov«.

S tem je eden redkih, če ne že edini prevzemnik, ki želi s študijem pridobljeno znanje uporabiti v praksi na svoji kmetiji.

Gregor prav v tem vidi velik izziv in priložnost za potrditev uresničevanja ciljev na svoji kmetiji. Glede na izkušnje v kmetovanju in dobro izhodiščno izobrazbo v ekonomiji in trženju želi mlečne izdelke, predelane na kmetiji, v prihodnje tržiti pod svojo blagovno znamko. Tako namerava postati prepoznaven širšemu krogu potrošnikov, kar zagotavlja vsekakor večji uspeh trženja.

»Svoje delo na kmetiji izjemno cenim in se zavedam, da je resnično privilegij živeti na podeželju – kmetiji in delati zase in za svojo družino tisto, kar te veseli. Resnično

želim postati kmetovalec in prevzeti kmetijo kot »mladi prevzemnik kmetije«, saj menim, da je delovno mesto na kmetiji izjemno pomembno zame in mojo družino ter za celotno družbo, v kateri živimo,« meni mladi prevzemnik kmetije.

MATJAŽ FREŠER, Slovenska Bistrica

Na kmetiji Frešer se ukvarjajo z intenzivno živinorejo – predelavo mleka, ob tem pa so vseskozi imeli lastne vinograde. Korenine vinogradništva segajo v leto 1832, Matjaž pa je predstavnik sedme generacije, ki se je po končani Višji šoli za gostinstvo in turizem odločil, da nadaljuje tradicijo vinogradništva.

Težave, s katerimi se je srečeval pri klasični obdelavi in ob relativni majhnosti vinogradniških površin, so ga pripeljale do ideje, ki temelji na tem, kako trajnostno pridelati vina na naravi prijazen način in jih ponuditi skupaj z lokalno hrano. Odgovor in novo poslovno idejo je našel v ekološkem vinogradništvu. Odločitvi so po letu 2011 sledile investicije v stroje za delo v vinogradu.

Iz tako pridelanega grozdja želi skozi proces predelave v lastni kleti ustvariti prepoznaven stil vina, s katerim bo zadovoljil tudi najbolj zahtevne pivce širom sveta. Z ekološkim načinom pridelave grozdja je povečal kakovost vin, hkrati pa znižal vho-

dne stroške in se v celoti prilagodil sodobnemu kupcu, ki spoštuje lokalno pridelavo z visoko kakovostjo. Njihova ponudba vin je sestavljena iz treh stilov vin, in sicer svežih (ritoznojčan, laški rizling, sauvignon, rumeni muškati in renski rizling), zrelih (sivi pinot, modri pinot) in posebne polnitve. Vino ritoznojčan so v lanskem letu s pomočjo občine Slovenska Bistrica obudili, nastavili nove standarde kakovosti, naredili novo blagovno znamko in povezali lokalne vinogradnike v Konzorcij Ritoznójčan.

Z željo večje prodaje na domu so pred leti uredili vinotoč v njegovem kletnem delu, v 300 let stari, obokani kleti pa prostor vinske banke, kjer dajejo kupcem možnost shranjevanja in uživanja vina. S pomočjo evropskih sredstev so obnovili degustacijski prostor, v katerem ponujajo lokalno pridelano hrano na sodoben način. Zaradi večjega obsega dela je na vinotoču zaposlitev dobila tudi Boštjanova partnerica. Dobro sodelujejo tudi s ponudniki turističnih storitev iz Rogaške Slatine in muze-

jem starodobnih vozil v Slovenski Bistrici.

Prodaja njihovih vin se iz leta v leto povečuje, izvažajo jih in uspešno sodelujejo z nekaterimi znanimi slovenskimi restavracijami, kar nakazuje pravilnost njihove poslovne ideje trajnostno pridelati vina na naravi prijazen način in jih ponuditi skupaj z lokalno domačo hrano.

Pogovor z njim je objavljen na strani 4.

TEMA MESECA

PRIMOŽ HOMAR, Lukovica

Primož Homar pri razvoju dopolnilne dejavnosti na kmetiji že od vsega začetka sodeluje in dela skupaj z očetom Stankom. Pri pridobivanju informacij o kompostiranju iz različne literature, prospektov, obiskov različnih sejmov (tudi izven meja Slovenije), svetovanja kmetijske svetovalne službe je Primož kot velik ljubitelj kmetijske mehanizacije že pred leti skupaj z očetom konstruiral stroj za sajenje in pakiranje komposta. Nenehno se izobražuje v tej smeri in sledi tehnološkim novostim preko strokovne literature ter novostim o sami tehnologiji procesa izdelave komposta.

Kompost je idealen material za izboljšanje fizikalnih lastnosti zemlje in deluje kot

gnojilo. Prispeva k zadrževanju vlage (zastirka), vpliva na prezračevnost tal, povečuje absorpcijo toplote in zmanjšuje nagnjenost tal k eroziji.

Razvoj dopolnilne dejavnosti na kmetiji je šel v smer izboljšanja mehanizacije in tehnologije kompostiranja, zato se je Primož v lanskem letu odločil delati sam doma na kmetiji. Kupil je zmogljivejši tovornjak in v proizvodnjo vpeljal novo linijo za pakiranje gnoja v vreče s kapaciteto 70 vreč na uro. Na trgu je tudi precej veliko povpraševanje po peletih iz organskega gnoja, zato se je Primož lotil še tega izziva. Organski gnoj od letošnjega leta peletira v 12,5-kilogramске vreče. Pravi, da je bila

to dobra odločitev. Proizvodnja peletov in razsutega komposta naj bi bila v prihodnje že v razmerju 40 : 60.

JANEZ ŠKRJANEC, Mokronog

Na kmetijskem gospodarstvu so leta 2012 registrirali dopolnilno dejavnost predelava mleka. Janez je na domači kmetiji zgradil, opremil in registriral sirarno, s čimer je ustvaril tudi novo delovno mesto. Kmetijo je prevzel po koncu študija živilstva in prehrane. Do takrat so se starši ukvarjali z osnovno panogo priraje mleka. Že študij in izobraževanja pa so nakazovala, v katero smer si želi kmetijo peljati.

V letu 2015 so zgradili sušilnico za seno, kar je osnovni pogoj za prehod na »zdravo« mleko. Zagotovljene imajo dovolj velike skladiščne zmogljivosti za krmo, da bodo lahko povsem ukinili silažo. Sušenje poteka s pomočjo »toplotne« strehe in kon-

denzatorja. Seno iz enega konca do drugega prenašajo s tračnim dvigalom. Ta način spravila jim omogoča kakovostnejšo krmo, saj lahko seno iz travnika spravijo prej, ko so na bilkah še vsi listi. Prednost pa je zagotovo tudi neodvisnost od vremena.

Večina površin njihove 45-hektarske kmetije je trenutno zatravljenih, nekaj pa imajo tudi korus za zrnje. V sodobnem hlevu imajo trenutno 45 krav molznic. S senenim mlekom bodo dosegli še višjo kakovost mleka in mlečnih izdelkov in edinstvenost, kar bi moglo pozitivno vplivati na prepoznavnost kmetije in boljšo prodajo izdelkov.

Glavnino mleka trenutno prodajo v ve-

čje mlekarne, 25 odstotkov pa ga predelajo v mlečne izdelke – navadni sir, sir z zelišči, dimljeni sir, mehki sir in sir za žar, jogurte in skute. Poleg prodaje na kmetiji in tržnici svoje izdelke kupcem tudi dostavljajo.

KAJ NAM JE PRINESEL NAZIV IMK?

Ponosni smo, da smo v letu 2014 dobili naziv Inovativni mladi kmet 2014. Imenovanje je dokaz, da kmetijo peljemo v pravo smer spoštovanja do narave. Z nazivom smo pridobili veliko medijske pozornosti, veliko novih strank in prepoznavnost naše kmetije po celotni Sloveniji. Pomembno je, da znamo pobrati dobre stvari in iz njih sestaviti svojo uspešno zgodbo.

Boris Uranjek, IMK 2014

Kdor sodeluje z nami, zmore več!

Sredi novembra je v Laškem potekal 30. tradicionalni posvet Javne službe kmetijskega svetovanja. Posvet je osvetlil njeno vlogo pri prenosu znanja na slovenske kmetije v luči Evropskega inovacijskega partnerstva (EIP).

V pozdravnem nagovoru ob začetku posveta je vodja sektorja za kmetijstvo in gozdarstvo pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije **Anton Jagodic** poudaril, da imamo v Sloveniji kmetije, ki potrebujejo javni servis svetovanja s stabilnim dolgoročnim financiranjem na področju kmetijstva in podeželja. Služba dobro deluje v okviru Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), kjer kmetje lahko neposredno vplivajo na delovanje službe.

»Vsakih sedem let se v Evropski uniji dogovori večja prenova skupne kmetijske politike. Tokratna sprememba je poleg drugih prinesla spremembo neposrednih plačil in plačil za kmetijsko-okoljske programe. Služba kmetijskega svetovanja je morala tako lani opraviti vrsto novih nalog. Med drugim je kmete seznanila z novimi ukrepi kmetijske politike in jih pripravila na popolnoma spremenjene vrste plačil. Novi pogoji bodo vključenim vplivali na način kmetovanja v prihodnjih letih. Ob mnogih neznankah zaradi pozno sprejete zakonodaje in spreminjajočih pogojev je bil to zahteven, a obvladljiv izziv za vse terenske svetovalce. Ti so dnevno v stikih s kmeti, zato je logično, da kdor sodeluje z nami, zmore več,« je zaključil Jagodic.

Predsednik KGZS **Cvetko Zupančič** je izpostavil, da posveti kmetijske svetovalne službe prispevajo pomemben delež k novim načinom prenosa in

Posveta so se udeležili številni predstavniki kmetov, stroke in politike.

pridobivanja znanja. Kmet še vedno rabi svetovalca, a z drugačnimi znanji in izkušnjami kot pred časom.

»In kakšno bo kmetijsko svetovanje v prihodnje? To bo še tesneje povezano s skupno kmetijsko politiko, pomembno pa bo, kako se bomo odzvali na ključne težave nekaterih panog v kmetijstvu in predvsem, ali bo svetovalna služba pripravljena na nove izzive,« je povedal Zupančič.

Udeležence posveta sta nagovorila tudi **Primož Hainz**, podpredsednik Državnega zbora Republike Slovenije, in **Mitja Bervar**, predsednik Državnega sveta Republike Slovenije. Oba sta se strinjala, da je naš sistem delovanja Javne službe kmetijskega svetovanja dober, primerljiv s sistemi svetovanja v več evropskih državah, in nudi dober servis kmetom. Rezultat

tega je urejena in obdelana krajina. Zato so nekateri pomisleki glede delovanja in organiziranja službe neutemeljeni. Treba se je osredotočiti na izzive in delovati v korist slovenskih kmetov in slovenskega podeželja.

SVETOVALEC NI STROŠEK, AMPAK KAPITAL

Evropsko inovacijsko partnerstvo (EIP): cilje, pomen, dosežanje izkušnje in razvoj ter vloga kmetijskih svetovalcev pri tem je predstavila **Willemine Brinkman**, namestnica vodje EIP-AGRI iz Bruslja, slovenske izkušnje je povzela **Tadeja Kvas Majer** s kmetijskega ministrstva. Glavni poudarek EIP je na vzpostavitvi operativnih skupin pri povezovanju znanosti, stroke in prakse, ki skupaj iščejo rešitve določenih težav. Rešitve, izkušnje, primeri dobrih praks so prek čezmejne

mreže in spletnega portala EIP www.eip-agri.eu na voljo kmetom, svetovalcem in drugim zainteresiranim z drugih območij in drugih držav. Delovanje operativnih skupin se financira glede na kakovost poslanih predlogov.

Dopoldanski del posveta je zaključil **Anton Jagodic** s KGZS, ki je spregovoril o Javni službi kmetijskega svetovanja in njeni vlogi v prenosu znanja. Poudaril je, da svetovalec ni strošek, temveč kapital, kar pomeni, da služba za uspešno delo potrebuje stabilen sistem financiranja.

DELAVNICE O IZZIVIH V POMEMBNIH KMETIJSKIH PANOGAH PRI NAS

V drugem dnevu posveta so se na petih delavnicah spoprijeli z izzivi v ključnih kmetijskih panogah v Sloveniji. Potekale so

delavnice o govedoreji, prašičereji, ekološkem kmetovanju, pridelavi zelenjave in o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji.

V GOVEDOREJI OKREPITI SPECIALISTIČNO MEDZAVODSKO SODELOVANJE

Na delavnici o izzivih svetovanja v govedoreji so oblikovali predloge in stališča za svetovanje glede na potrebe kmetov. Predstavili sta se manjša kmetija **Kukenberger z okolice Trebnjega** in večja kmetija **Frešer s Šmartnega na Pohorju**. Po uvodnem delu je sledila razprava, kjer so med drugim ugotavljali, da so različne potrebe po svetovanju tako na manjših kot večjih kmetijah.

Udeleženci, ki so razpravljali o svetovanju na večjih kmetijah, so izpostavili, da ni učnih poligonov in da je treba okrepiti specialistično medzavodsko sodelovanje. Ponuditi je treba strokovne informacije na enem mestu, premalo je strokovnega znanja, iz katerega bi kmetijska svetovalna služba lahko črpala znanje, nujno je potrebno zaposlovanje novega kadra – mladih kmetijskih svetovalcev za živinorejo, graditi je treba samopromocijo službe in ohraniti individualen pristop svetovanja ter dolgoročne načrte.

Udeleženci, ki so razpravljali o svetovanju manjšim kmetijam, so izpostavili, da je učinkovito le svetovanje na osnovi ekonomskih izračunov, nujno je potrebno timsko delo (terenski kmetijski svetovalci skupaj s specialisti), več poudarka je v prihodnje treba nameniti tehnološkemu svetovanju, npr. pridelovanju kakovostne voluminozne krme, ustreznemu gojenju, izbiri ustrezne pasme

glede na usmerjenost kmetije in naravne danosti, biovarnosti in dobrobiti živali.

Ocenjujejo, da je zaželeno timsko delo tudi med zavodi in več permanentnih izobraževanj z ogledi dobrih praks tako pri nas kot v tujini. Nadalje je nujna jasna določitev nalog med terenskimi svetovalci in specialisti ter specializacija terenskih kmetijskih svetovalcev.

PRAŠIČEREJA ŽE VRSTO LET V ŠKRIPCIH

Prašičereja je v najslabšem stanju med živinorejskimi sektorji, zato so potrebni sistemski horizontalni vzvodi, da bi postalo svetovanje in delo JSKS bolj učinkovito. Kako se z izzivi v panogi kljub oteženim razmeram spoprijemajo v praksi, sta predstavili kmetiji **Brumec iz Slovenske Bistrice** in **Zonta s Svibnega**.

Poslovna organiziranost in učinkovit odkup vseh kategorij prašičev sta ključna za slovensko prašičerejo, če vzporedno sistematično gradimo zavest, ne le pri potrošniku, ampak po vsej prehranski verigi (odkup živali in mesa). Največji slovenski »rejec« je na globalnem trgu še vedno izredno majhen, zato bi moral biti razvoj z vsemi ukrepi usmerjen v družinske kmetije z zaokroženim načinom reje (zaokrožen krogotok hranil in poudarek na zeleni komponenti), jasno usmeritev v panogi (v številkah in k temu naravnani razpisi ozioroma ukrepi), ter razdeljen za manjše družinske kmetije, velike kmetije in farme.

Ključni instrument za krepitev učinkovitosti dela JSKS je znanje, za katerega je dobro, da je nadgrajeno z izkušnjami. V korak s časom je moč le ob vrhunski tehnični in tehnološki

Cvetko Zupančič: »Kljub novim načinom prenosa in pridobivanja znanja kmet še vedno rabi svetovalca, a z drugačnimi znanji in izkušnjami kot pred časom.«

opremljenosti ter dosegljivosti in koriščenju vseh ažurnih podatkov iz baz, ključnih za sektor prašičereje (veterina, zdravstveno stanje, selekcija, krma, poslovni načrti, inšpekcijski rezultati, cene krme ...) in vzpostavljenem neodvisnem sistemu tehnologij in tehnične opreme v prašičereji (ponudba predvsem odvisna od agresivnosti trgovcev). Majhne kmetije načeloma ne iščejo informacij, zato je treba spodbujati delo v skupinah do 10 rejcev z dodatno spodbudo in ogledi dobrih praks med zavodi z učinkovitim pretokom informacij. Večje rejce je treba intenzivno osveščati o pomenu povezovanja (tudi v krožkih), ker zanimanja za tesnejše povezave še ni zaznati. Zato je nujen prenos znanja dobre organiziranosti poslovnega povezovanja iz tujine. Okrepiti je treba delo specialistov v strokovnih skupinah (selekcija in živinoreja), opraviti delno specializacijo terenskih svetovalcev (delovne skupine na ravni zavoda) in povezati rejce v krožke.

ZNANJE JE POT DO IZDELKA

Po uvodni predstavitvi trendov v ekološkem kmetovanju v Sloveniji je sledila predstavitev **ekološke kmetije Pr' Demšarji z Martinj vrha nad Železniki**, ki jo je predstavil gospodar dr. **Janez Benedičič**. Zapomnili si bomo sporočilo: »Priložnost kmetije se mora realizirati v izdelku, pa so potrebna znanja.« Na delavnici so izpostavili ključen pomen sodelovanja na vseh ravneh, vzpostavitev in uporabo IT orodij in baz podatkov ponudnikov kmetijskih pridelkov. Potreba po svetovanju na tem področju narašča skladno z razvojem le-tega. Uspeh svetovanja lahko merimo na več načinov: s spremljanjem števila ekoloških kmetij (obseg, tržni obseg, trajnost), uspešnostjo poslovanja ekoloških kmetij in povečanjem zahtev kmetov po svetovanju.

Med ključnimi izzivi so med drugim zaznali prevelika pričakovanja kmetov v prvih letih ekološkega kmetovanja, od-

AKTUALNO

prstost svetovalcev za to obliko kmetovanja, prenos znanja do JSKS, povezanost med institucijami in svetovalci različnih strokovnih področij, finančne in organizacijske vidike v bodoče ter občasno neusklajene postopke delujočih kontrolnih organizacij. Zelo pomembna informacija za kmeta so primeri dobrih praks iz tujine ali Slovenije.

Kmetje od svetovalcev pričakujejo celovito storitev, želijo si več prikazov delujočih praks, delovanje svetovalcev na tržnem povezovanju, sprotno in celovito obveščanje, pomoč pri vzpostavitvi borze ekoloških pridelkov in relevantne (on-line) informacije o dovoljenih sredstvih v ekološkem kmetovanju. Ugotovili so, da je treba več časa nameniti tehnološkemu ter ekonomskemu svetovanju in se posvetiti interdisciplinarnim razvojnim načrtom kmetij. Udeleženci so predlagali uporabo svetovanja na daljavo preko interneta. Pogrešajo demonstracijske kmetije, na katerih bi preizkušali in demonstriali nove tehnološke rešitve.

NUJNA VZPOSTAVITEV VRTNARSKIH CENTROV

Zelenjadarstvo je panoga s precejšnjim potencialom, številnimi priložnostmi, obenem pa specifičnimi problemi. Delavnica o zelenjadarstvu je bila namenjena iskanju ustreznih poti, kako čim bolj učinkovito svetovati pridelovalcem zelenjave tudi za naprej.

Veliko dodano vrednost delavnici sta dala kmeta, ki sta v uvodnih predstavitev opisala svoji kmetiji in sodelovanje s kmetijsko svetovalno službo. **Kmetija Klančnik iz Vinske Gore pri Velenju** je manjša kmetija s širokim izborom

zelenjadnic, ki jih večinoma prodajajo na tržnici, **kmetija Simončič iz Velikega Mraševa pri Podbočju** pa večja kmetija, ki trži preko KZ Krka, in glede na to imata tudi različne potrebe po svetovalnih storitvah.

Vrtnarske kmetije potrebujejo v prvi vrsti tehnološka znanja, vse bolj nujna pa so tudi ekonomska znanja in znanja s področja davkov. Metode in vsebine dela se za večje bolj specializirane kmetije razlikujejo od tistih za manjše kmetije. Svetovalci se bodo v prihodnje z vsebinami in metodami svetovalnega dela prilagajali obojim. Tudi v bodoče bodo nekateri kmetje potrebovali individualen pristop. Kot ustrezna metoda dela se je že pokazala izvedba delavnic in delo v krožkih in s tem bo treba še v večjem obsegu nadaljevati. Okrepiti bo treba sodobne pristope obveščanja uporabnikov (npr. preko socialnih družbenih omrežij).

Za svoje delo pa svetovalci potrebujejo nova znanja in strokovne izkušnje, zato je potrebno poskrbeti za ustrezen prenos znanja od raziskovalnih institucij, pridobiti pa tudi znanja iz tujine. Nujna bi bila vzpostavitev vrtnarskih centrov. Vse bolj se kažejo tudi potrebe po ožji specializaciji posameznih svetovalcev.

IZZIVI SVETOVANJA PRI DOPOLNILNIH DEJAVNOSTI NA KMETIJI (DDK)

Iztočnice za razpravo sta ponudili predstavitvi kmetij: **ribojovnica Danice Ferlič iz Zvodnega pri Celju** ter **turistična kmetija pri Kovačniku iz Planice pri Framu**. Prevladujoči komentarji, ki so jih udeleženci izrazili, so povezani s pomanjkanjem časa in denarja za izpeljavo tistih za-

dolžitev, ki se jim s programom dela nalagajo, da bi istočasno lahko izkazovali zeleno učinkovitost na področju DDK.

Skladno z oblikovanimi ključki naj bi se v programu dela odrazile določene spremembe, ki jih v obstoječih strukturah ocenjujejo za nujno potrebne. Preveč področij dela na enega svetovalca bi morali dograditi s specialističnim svetovanjem. Svetovalci potrebujejo nove kompetence s področja tehnoloških znanj in znanj za akterje in promotorje razvoja DDK. »Top svetovalec« potrebuje dolgoročno stabilno financiranje dela in ustrezno infrastrukturo.

Na delavnici so podali priporočilo, da so zaključki delavnice tako pomembni, da jih je smiselno umestiti v program dela, in sicer zaradi nujne potrebe po nadgradnji sis-

tema dela (specialisti), potrebe časa, da se naredi korak naprej na področju kompetenc (nova znanja – usposobljenosti), ter tudi potreb po krepitvi zmogljivosti svetovalca (VEM točke in intranet).

Vsekakor pa je glavni motivacijski element vsakega delavca stimulatívno delovno okolje (sprejetost in umestitev v prostor) in tudi ustrezna plačna politika (plača koordinatorjev bi moral biti primerljiva s plačo specialistov).

- » MARJAN PAPEŽ,
- » ANDREJA KRT STOPAR,
- » TONČKA JESENKO,
- » GABRIJELA SALOBIR,
- » ANTON JAGODIC,
- » ALBERTA ZORKO

Stenski koledar **TRAKTORJI 2016**

Na velikem formatu z vrhunskimi posnetki so predstavljeni sodobni traktorji pri delu na terenu.

TRAKTORJI 2016 Format: 48 × 48 cm, obseg: 13 listov, spiralna vezava, podložni karton za dotisk
Cena: 6,59 EUR (z DDV), poštnina za izvod znaša 3 EUR, za več po dogovoru
Naročanje: 01 473 53 79, karmen@czd-kmeckiglas.si
www.kmeckiglas.com

Vabljeni v kontrolo ekološkega kmetijstva!

02/228 49 52 / www.kon-cert.si

Inštitut **KON-CERT** Maribor želi vsem kmetovalcem in kmetovalkam obilo zdravja in srečnih dogodkov v prihajajočem letu.

Kmet je steber, je bil in bo

Dvanajsto vseslovensko srečanje kmetov na Ponikvi in Slomu

Na Ponikvi in Slomu, rojstnem kraju blaženega Antona Martina Slomška, zavetnika kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva, je sredi oktobra v organizaciji Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, župnije Ponikva, občine Šentjur in številnih prostovoljcev potekalo tradicionalno srečanje kmetov. Vodilna misel srečanja, ki je bila: Najsrečnejše ljudi poštenje stori, postavlja v ospredje vrednote, kot so poštenje, zvestoba in usmiljenje.

Srečanje se je začelo na Ponikvi, kjer je ob somaševanju duhovnikov mašo daroval celjski škof **msgr. dr. Stanislav Lipovšek** v sodelovanju z evangeličanskim škofom **Gezom Filo**. S svojim petjem je dal maši svečan pečat mešani pevski zbor Dar iz Slovenj Gradca.

POT K SREČI JE POŠTENJE

Škof dr. Lipovšek je poudaril, da je »Anton Martin Slomšek dobro vedel, da bi bili vsi ljudje radi srečni in da k sreči vodi veliko poti. Ena izmed njih je poštenje, ta pomembna krepost in razsežnost našega življenja.«

Slovenskim kmetom se je zahvalil z naslednjo mislijo: »Hvala vam za zvestobo, da ste ohranili ljubezen in spoštovanje do domače zemlje, do našega podeželja, do kmečkega stanu in kmečkega dela, ki je ohranilo toliko prvin in vrednot ob pristnem stiku z naravo,« je poudaril škof Lipovšek.

Udeležence srečanja je pri maši nagovoril tudi evangeličanski škof Geza Filo z naslednjimi besedami: »Človek je lahko srečen le, če v ospredje postavi poštenje in usmiljenje. Kmet ima dolžnost do stvarstva in do človeka. Pri kmečkem delu ne skrbi le za zadostno in zdravo prehrano, ampak je tudi varuh slovenskega podeželja in njegove dediščine. Nihče nas ne more odvezati odgovornosti, da moramo to zemljo obdržati rodovitno in zdravo našim zanamcem.«

ŽELIMO PRAVIČNA RAZMERJA V VERIGI OD NJIVE DO MIZE

V nadaljevanju je na slavnostni akademiji pred Slomškovo rojstno hišo na Slomu po uvodnem pozdravu šentjurskega podžupana **Roberta Polnarja** prisotne nagovoril predsednik KGZS **Cvetko Zupančič**: »To, kar se dogaja sedaj, ko nizke odkupne cene ne pokrivajo stroškov pridelave, je nesprijemljivo. To razvrednoti naše delo, razvrednoti tisto, kar omogoča človeku življenje. Hrana je premalo spoštovana in to je neke vrste ponižanje za tistega, ki to hrano pridelava, zato želimo pravična razmerja v verigi od njive do mize,« je povedal Zupančič.

KMET ZNA SPOŠTOVATI KRUH

Osrednji nagovor na akademiji je imela **dr. Marta Ciraj**.

Dr. Marta Ciraj v slavnostnem nagovoru: »Kmet ima čudovito lastnost spoštovanja kruha, ki ni le sad zemlje in dela človeških rok, temveč je dar veselja.«

Poudarila je: »Kmetu kot obdelovalcu vélikega dela zemlje je bila zaupana še posebno pomembna naloga – pridelovati živež za številno prebivalstvo, ob tem pa ohranjati stvarstvo. Tudi naš zavetnik Slomšek je imel rad naravo, občudoval jo je, hodil na sprehode, o ljubezni do narave je poučeval otroke in odrasle

Sedaj pa je marsikaj drugače. Ogromno skrbi namenjam materialnim dobrinam, v zadnjem času nas vse bolj skrbi tudi okolje in vremenske spremembe. Ob tem pa se morda ne zavedamo prav, da je naša duša tista, ki je potrebna največje nege. Če bo zdrava naša

duša, bo naše ravnanje zdravo in bo pravilno ravnanje z okoljem in ljudmi okoli sebe,« je poudarila Cirajeva in nadaljevala: »Verjamem, da je kmečki človek tisti, ki zna najbolje prisluhniti naravi. To pa zato, ker kmet z obema nogama stoji trdno na tleh. Tako lahko rečemo, da je kmet steber, je bil in bo!« je zaključila Cirajeva.

IŠČIMO TO, KAR NAS POVEZUJE

Srečanja se je udeležil tudi predsednik Republike Slovenije **Borut Pahor**, ki je izpostavil, da mu ni bilo težko sprejeti povabila, da se je po dveh letih spet udeležil srečanja. »Kot Slovenci pripadamo skupnosti. So stvari, ki nas ločujejo, in so take, ki nas povezujejo. Ko obeležujemo kmečko poreklo, vas želim

AKTUALNO

spodbuditi k temu, kar nas povezuje. Skupno nam je, da pripadamo tej deželi in tej zemlji, zato moram dati priznanje vam, ki vzdržujete to deželo obdelano,« je zaključil predsednik Pahor.

Druženje se je zaključilo s pogostitvijo. Golaž in dobrote s kmetij so pripravili člani prostovoljnega gasilskega društva Ponikva in članice društev kmečkih žena z območja KGZS – Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje ob sodelovanju učencev Šolskega centra Šentjur.

Letošnje srečanje je potekalo v sklopu promocijskega projekta **Brez predsodkov o kmetijstvu in SKP**, ki ga izvaja Kmetijsko gozdarska

K svojemu zavetniku Antonu Martinu Slomšku je priromalo skoraj tisoč slovenskih kmetov.

zbornica Slovenije v sodelovanju z Evropsko komisijo. Cilj projekta je širjenje zavedanja

o pomenu kmetijstva in skupne kmetijske politike, politike v osrčju katere so naša hra-

na, podeželje in okolje.

»TATJANA VRBOŠEK,
»MARJAN PAPEŽ

Pravočasno si pridobite NPK

Ustrezna izobrazba je eden od vstopnih pogojev pri novih razpisih.

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije smo že začeli z zbiranjem osebnih zbirnih map za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Preverjanja in potrjevanja se bodo izvajala v pomladanskih mesecih, predvidoma en mesec pred odprtjem novega razpisa za ukrep Pomoč mladim prevzemnikom kmetij oziroma tudi že prej, odvisno od zanimanja, potreb in prijav kandidatov.

Vse mlade, ki razmišljate, da bi kandidirali na ukrep Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete v skladu s pogoji iz novega Programu razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020, seznanjamo, da je ustrezna izobrazba eden od vstopnih pogojev pri novih razpisih za ta ukrep.

Vsi kandidati, ki nimate vsaj nižje poklicne izobraz-

be s področja kmetijstva ali s kmetijstvom povezanih dejavnosti, zahtevano izobrazbo lahko v kratkem času pridobite tudi s pridobitvijo certifikata NPK – Nacionalne poklicne kvalifikacije najmanj IV. ravni zahtevnosti.

Nacionalna poklicna kvalifikacija je način, ki ovrednoti vsa vaša neformalna pridobljena znanja in pridobitev certifikata za kmetijske in s kmetijstvom povezane poklicne kvalifikacije vam omogoča izkazovanje zadostne poklicne usposobljenosti, ki je zahtevana v navedenem ukrepu. Svetujemo vam, da si ustrezno izobrazbo oziroma NPK pridobite čim prej, da boste v času objave razpisa že imeli izpolnjen pogoj pridobljene ustrezne izobrazbe.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je registrirana za izvajanje postopkov preverjanja

in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij za naslednje poklicne kvalifikacije kmetijske in živilske smeri: živinorejca/ka, poljedelec/ka, sadjar/ka, vinogradnik/ca, zelenjadar/ica, izdelovalec/izdelovalka kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalen način, predelovalec/ka mleka na tradicionalen način, predelovalec/ka mesa na tradicionalen način, predelovalec/ka sadja na tradicionalen način.

Vse navedene nacionalne poklicne kvalifikacije tudi izpolnjujejo pogoj IV. ravni zahtevnosti in 4. stopnjo poklicne usposobljenosti, razen NPK izdelovalec/izdelovalka kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalen način, ki je 3. stopnja poklicne usposobljenosti.

Za vse dodatne informacije in pojasnila se lahko obrnete na kmetijske svetovalce na va-

šem območju, območne kmetijsko-gozdarske zavode in tudi na zbornični urad Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Kontaktni podatki svetovalcev za NPK so objavljeni tudi na spletni strani KGZS.

Mladi prevzemniki kmetij, ki ste že uspešno kandidirali na ukrepu 112 – Pomoč mladim prevzemnikom kmetij (v obdobju do leta 2015), pridobili sredstva s tega naslova in še nimate ustrezne izobrazbe, morate v 36 mesecih od datuma odločbe poslati na Agencijo overovljeno kopijo pridobljenega certifikata NPK, ki se mora glasiti na vaše ime. Da ne bi prišlo do težav s pravočasnim dokazovanjem ustrezne izobrazbe, ki je eden od pogojev za pridobitev sredstev, svetujemo, da ustrezen NPK pridobite čim prej.

»MARINKA KOROŠEK

Davčne blagajne: kdo jih mora imeti

Zakon, ki določa uporabo davčnih blagajn, se je že začel izvajati s 1. decembrom.

V junijski Zelene deželi smo že pisali o sprejemanju Zakona o davčnem potrjevanju računov ter o aktivnostih Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), da bi uveljavili nekatere ugodnosti in izjeme za kmetijske, gozdarske in dopolnilne dejavnosti na kmetijah ter ostale dejavnosti, ki se opravljajo v manjšem obsegu. Zakon je bil julija sprejet brez predlaganih izjem in se je začel s 1. decembrom 2015 izvajati, do konca leta 2017 pa še dopušča prehodno obdobje.

KGZS je v obdobju sprejemanja zakona intenzivno sodelovala z ostalimi zbornicami in si prizadevala za ugodnejšo obravnavo dejavnosti, ki so zavezane k uporabi davčnih blagajn in se izvajajo v manjšem obsegu. Na Ministrstvo za finance so bili podani predlogi za spremembo zakona, pripravljen pa je bil tudi amandma. Izrazili smo prepričanje, da bi uvedba davčnih blagajn brez upoštevanja specifične opravljanja teh dejavnosti na kmetijah vodila k opuščanju kmetovanja in prenehanju opravljanja številnih dejavnosti, ki so sicer v strategijah razvoja obravnavane kot prednostne. Zakonodajalec je ostal neomajen. Zakon je bil sprejet tako rekoč brez vsakršnih izjem in se je te dni že začel izvajati.

KDO MORA IMETI DAVČNE BLAGAJNE

Najprej pojasnimo, katere kmetije so zavezanci za izdajo računov z uporabo davčnih blagajn. Poenostavljeno povedano

so to kmetije, ki vodijo poslovne knjige in morajo za dobavo blaga in storitev izdajati račune, vendar le v primeru plačevanja z gotovino. Kot gotovina ne štejejo le bankovci in kovanci, pač pa tudi drugi načini plačila, ki niso neposredna nakazila na transakcijski račun (torej tudi plačila s plačilno ali kreditno kartico, čekom in podobno). Poslovne knjige vodijo kmetije, ki so se za osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost, ki je sicer lahko obdavčena na podlagi kata-

so presegli prag 7.500 evrov dohodkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti. Ocenjujemo, da se je z ukinitvijo obveznega računovodstva na podlagi Zakona o dohodnini ZDoh-2P, ki je bil sprejet po predlogu KGZS s podpisani volivcev, za izstop iz računovodstva odločilo dve tretjini kmetij. Naslednja skupina kmetij, ki vodi poslovne knjige, so tiste kmetije, ki opravljajo t. i. druge kmetijske dejavnosti (pridelavo sadik, okrasnih rastlin, intenzivno pridelavo vrtnin, jagodi-

(mnogi med njimi tudi zavezanci iz naslova enega od zgoraj naštetih primerov). Teh je po oceni okrog 3.700. Upravičenci do pavšalnega nadomestila DDV niso obvezni uporabljati davčne blagajne, prav tako ne kmetije, ki izdajo račun končnemu potrošniku, ker ga ta potrebuje, sami pa so obdavčeni na podlagi katastrskega dohodka in niso DDV zavezanci. V teh primerih je dopustna uporaba paragonskih blokov, predtiskanih obrazcev, računalniških izpisov ...

Davčno potrjevanje računov omogoča elektronska naprava za izdajo računov, ki podatke o računu že pred izdajo elektronsko pošlje na Finančno upravo RS (FURS), kjer dobi t. i. EOR številko (enkratno identifikacijsko oznako računa), ki se izpiše na računu. Pogoj za uporabo davčnih blagajn je torej povezava na centralni informacijski sistem FURS-a preko spleta ali GPRS povezave, ki v realnem času potrdi in shrani podatke o računu ter dodeli EOR. V ta namen mora zavezanec pridobiti namensko digitalno potrdilo. Elektronska naprava mora imeti nameščeno programsko opremo, ki ne omogoča brisanja ali popravil prvotnega zapisa.

Zavezanec je dolžan v vsakem poslovnem prostoru na vsaki elektronski napravi ali na drugem vidnem mestu objaviti obvestilo o obveznosti izdaje računa in izročitve tega kupcu ter o obveznosti kupca, da prevzame in obdrži izdan račun. Kupec bo torej dolžan prevzeti

Novi zakon določa, da morajo tudi nekatere kmetije pri prodaji za gotovino uporabljati davčne blagajne

strskega dohodka, odločile za ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov. V letu 2015 je bilo kmetij, ki so na tak način ugotavljale davčno osnovo, nekaj več kot 1.500. Večina med njimi so bili obvezniki, ki

čja, večletnih kultur na njivah, rejo živali s pretežno kupljeno krmo ...). Za te dejavnosti kot tudi za vse dopolnile dejavnosti na kmetijah velja, da morajo voditi poslovne knjige in so zato zavezanci za uporabo davčnih blagajn. Največja skupina zavezancev za uporabo davčnih blagajn pa so DDV zavezanci

AKTUALNO

račun, ga zadržati neposredno ob odhodu iz poslovnega prostora in ga na zahtevo pooblaščen osebe davčnega ali tržnega organa predložiti. Kupec bo na spletni strani FURS-a lahko takoj preveril, ali je račun, ki ga je prejel, davčno potrjen.

PREDPISANI ROKI

Od 1. decembra 2015 je že mogoče račune pošiljati v davčno potrjevanje, a to še ni obvezno. Od 2. januarja 2016 do 31. decembra 2017 je predvideno prehodno obdobje, v katerem bo mogoče uporabljati elektronsko napravo, ki dodeli EOR, ali pa uporabljati vezano knjigo ra-

čunov. Katerega od načinov bo zavezanec uporabljal, mora določiti z internim aktom. V istem poslovnem prostoru uporaba obeh možnih načinov hkrati ni dovoljena. Tudi v primeru uporabe vezane knjige računov je zavezanec dolžan prek elektronske povezave na FURS poslati podatke o računih, in sicer v desetih delovnih dneh od dneva izdaje računa. S 1. januarjem 2018 je predvidena izključno uporaba elektronskih naprav. Vezana knjiga računov pa je obvezna v primerih, ko ni mogoča povezava na informacijski sistem FURS-a ali v primeru okvare elektronske na-

prave. Podatke o izdanih računih zavezanec sporoči naslednji dan po prenehanju vzrokov za neuporabo elektronske naprave. Pred prvo uporabo vezane knjige računov je potrebna potrditev na portalu eDavki.

LAHKO TUDI BREZPLAČNO

Z dnem, ko se je začelo neobvezno potrjevanje računov, je FURS na svoji spletni strani že objavil aplikacijo Mini blagajna. To je brezplačna aplikacija za izdajanje računov z EOR oznakami, za pošiljanje podatkov o izdanih računih iz vezane knjige računov ter pošiljanje podatkov o poslovnih pra-

storih, v katerih izdajajo račune, če zavezanci ne bodo imeli na razpolago druge programske opreme. Zavezancem torej ne bo potrebno nabavljati namenske programske opreme za izdajanje in potrjevanje računov, za uporabo Mini blagajne je potrebno le pridobiti namensko digitalno potrdilo.

Za vsa vprašanja v zvezi z davčnim potrjevanjem računov se lahko posvetujete s strokovnjaki na vaših kmetijsko-gozdarskih zavodih, kjer vam bodo ponudili tudi pomoč pri vzpostavitvi in izvajanju te nove zakonske obveze.

»NEVA PAJNTAR

KGZS na sejmu Narava zdravje

»Brez predsodkov« do zdravega življenjskega sloga.

Na Gospodarskem razstavišču je bil v začetku novembra že 46. sejem Narava-zdravje. Prireditev, ki se v zadnjih letih predstavlja javnosti kot sejem za zdrav življenjski slog, je bila dobro obiskana. Največ zanimanja obiskovalci namenjajo sklopu Prehrana, kjer se Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) predstavlja že vrsto let.

Tako so tudi letos na sejmu pod ugodnejšimi pogoji sodelovali tudi nekateri naši člani (razstveni prostor KGZS je obsegal kar 16 različnih razstavnih mest), hkrati pa je KGZS predstavila projekt **Brez predsodkov o kmetijstvu in SKP**, kjer s predstavljanjem zgodbe o kmetijstvu in skupne kmetijske politike izpostavljam predpodsodke o kmetijstvu in jih z

Pestre vsebine na razstavnem prostoru KGZS so pritegnile tudi številne mlade obiskovalce sejma.

dokazi ter trditvami razblinjamo. Poseben poudarek je bil na okolju prijaznemu kmetovanju in drugačnemu načinu življenja, imenovanem »slow food«, ki ima pri nas povsem napačen pomen. V bistvu gre za preprosto in ustvarjalno druženje ob kakovostni hrani po načelih: dobro, čisto in pošteno. Primere dobre prakse smo predstavili na razstavnem mestu KGZS.

KGZS je v petek, 6. novembra, pripravila tudi predavanje **Kulinarična tradicija Evrope**. Na predavanju je **dr. Janko Rode** obiskovalcem predstavil, kako se raznolikost evropskih pokrajin zrcali v lokalnih jedeh in o pomembni vlogi nekaterih dišavnih zelišč v tradicionalnih kuhinjah.

»ROBERT PEKLJAJ

Zmagovalci Agrobiznisa v Tušu

To so Medeni butik Voglar, Pekarna Težak in Kmetijska zadruga Šaleška dolina.

Čeprav je Tuš zaradi dolgov do bank in dobaviteljev v prestrukturiranju, vlaga v male inovativne ponudnike hrane. Podpira tudi projekt Agrobiznis, kjer pri Financah iščejo podjetne kmete in predelovalce lokalne hrane. Med in marmelade, kruh in ekohrenovko letošnjih zmagovalcev Tuš prodaja tudi pod svojo trgovsko znamko Slovenske dobrote.

SLADKI PRODOR MEDENEGA BUTIKA VOGLAR NA POLICE

Ekološki med in ekološke marmelade, ki jih sladijo z medom in pripravijo brez umetnih dodatkov, so Medenemu butiku Voglar iz Šmarjeških Toplic prinesle zmago na Agrobiznisu 2015. S tem izborom, ki ga podpira tudi KGZS, pri Financah predstavljajo in promovirajo inovativne manjše ponudnike hrane.

Slab mesec so štiri marmelade in slovenski cvetlični med iz Medenega butika Voglar naprodaj med Slovanskimi dobrotami. To je za novega lastnika Josipa Willa pomembna prelomnica: »Tako bomo postali bolj prepoznavni. Tuševa naročila nam pomenijo od 15 do 20 odstotkov načrtovane proizvodnje, prinesejo pa nam lahko okoli 150 tisoč evrov na leto.«

Prihodnje leto si Josip Will na Tuševih policah želi videti še marmelade in medene izdelke pod lastno znamko. Devet izdelkov so jim v Tušu že potrdili.

Med bodo polnili še za blagovno znamko Droga, ki je v lasti podjetja Ahac, enega večjih distributerjev pijače in hrane

ter lastnika blagovne znamke Droga. Odpira se jim več možnosti za izvoz, a ker se pripravljajo vlečejo, so najbolj dejavni na domačem trgu. Tako že skoraj 900 gostincem dobavljajo porcijski med za slajenje čaja in med v še manjšem pakiranju za slajenje kave, ki je njihova posebnost. Več naročil za ekomarmelade in med bi radi dobili tudi od šol in vrtcev.

PEKARNA TEŽAK S KEKSI IN KRUHOM

Drugo mesto na Agrobiznisu je zasedla Pekarna Težak iz Zreč, kjer pečejo kruh brez umetnih dodatkov. Ko prodaja industrijskega kruha ni več rasla, so razvili inovativni kruh iz ječmenovega slada, ki nastaja pri varjenju piva v njihovi butični pivovarni, ta pa deluje v sklopu njihovega Hotela pod Roglo. Ječmenov slad dodajo mešanici ržene, ječmenove in pšenične moke, kruh zamesimo in spečejo, pravi lastnik in direktor Žan Težak. Pečeno ječmenovo štručko zamrznejo, v Tuševih trgovinah pa jo dopečejo, da je sveža.

Iz Pekarne Težak bodo na Tuševe police kmalu dali še pet vrst keksov, med katerimi bodo tudi medenjaki. Skupaj s Tuševimi ekipami razvijajo še tri vrste kruha, ki po novem letu prihaja na police, dodaja Žan Težak.

KZ ŠALEŠKA DOLINA RAZVILA EKOGOVEJE HRENOVKE

Ekološko goveje meso Ekodar je Kmetijsko zadrugo Šaleška dolina popeljalo na tretje mesto med letošnjimi zmagovalci

Zmagovalci projekta Agrobiznis 2015, ki ga podpira tudi KGZS (z leve proti desni): Žan Težak, Pekarna Težak; Josip Will, Medeni butik Voglar; Jana Hozjan, KZ Šaleška dolina

Agrobiznisa.

Iz ekološke govedine, ki jo odkupujejo od več kot 80 večinom hribovskih kmetov, je zanje Kmetijska zadruga Rače razvila hrenovko brez aditivov in umetnih dodatkov. Delajo jo le iz mletega mesa, ekoloških začimb in ekološkega sončničnega olja. Od sredine novembra je naprodaj tudi pod Tuševimi Slovanskimi dobrotami.

»Poskrbimo za odkup ekološkega goveda, ki ga peljemo v Kmetijsko zadrugo Rače v klavnico in predelavo v hrenovke. Na vsakem koraku, od prevzema živali pri rejcu do prodaje, zagotavljamo sledljivost porekla. Za vsak zavoj hrenovk vemo, s katerih kmetij je govedo, katerega meso je v hrenovkah,« pravi Ivan Drev, direktor kmetijske zadruge Šaleška dolina.

V Kmetijski zadrugi Rače govedo zakoljejo in odberejo meso za ekohrenovke. »Pri klanju in predelavi moramo zagotoviti nepretrgano hladno verigo, zato so vsi postopki takšni, da temperatura mesa ne preseže 12 stopinj Celzija,« pravi vodja obrata

Simona Sternad Vogrin.

Da imajo hrenovke 21-dnevni rok trajanja, jim dodajo minimalno količino konzervansov, za katere imajo dovoljenje ministrstva za kmetijstvo, in jih navedejo na embalaži. Gre za minimalno količino nitrinne soli E250.

Njihove ekološke goveje hrenovke imajo poseben vonj po kvasovki kombuši, ki je dovoljena v ekološki proizvodnji. Kombuša deluje protimikrobno in antioksidativno.

Na posebnem polnilnem stroju z maso napolnijo naravna ovčja čreva, ki jih ročno »frkajo« v hrenovke. Te gredo v komoro, kjer potekata barjenje in prekaževanje. Hrenovke najprej sušijo, potem jih do 15 minut prekažujejo in prhajo, nato pa počasi ohlajajo. Naslednji dan, ko so čisto hladne, jih spakirajo.

V Kmetijski zadrugi Šaleška dolina iz leta v leto povečujejo prodajo in letos pričakujejo 15 milijonov evrov prihodkov. Okoli 500 tisoč jih bodo ustvarili s prodajo ekološkega govejega mesa Ekodar.

»PETRA ŠUBIC

Enake možnosti za vse mlade kmete

KGZS vztraja, da naj imajo enake možnosti kandidiranja na javne razpise vsi mladi kmetje.

Za nami je prvi razpis Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete. Po informacijah MKGP-ja bodo odločbe izdane konec leta 2015. Večino vlog je izdelala Javna služba kmetijskega svetovanja pri KGZS. Ukrep ocenjujemo kot dober, saj vpliva na pomlajevanje lastnikov kmetijskih gospodarstev in jim pomaga pri realizaciji investicij na kmetiji.

Se pa pri ukrepu soočamo tudi z določenimi težavami pri vstopnih pogojih. Ena izmed bolj perečih težav je, da mladi kmet ne sme biti nosilec kmetijskega gospodarstva več kot 18 mesecev pred oddajo vloge, tega pogoja pri razpisu v prejšnjem obdobju nismo poznali.

Mladi kmetje, ki so se pripravljali na javni razpis z upoštevanjem vstopnih pogojev pri ukrepu Mladi prevzemnik - 112, sedaj ne izpolnjujejo pogojev za vstop v podukrep 6.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete, ker imajo že vzpostavljeno kmetijo.

Seveda so mladi kmetje prevzemali nosilstvo tudi iz drugih razlogov in so bili celo večkrat prisiljeni v to (npr. smrt enega od staršev ...), sedaj pa jim prekoračitev meje 18 mesecev onemogoča kandidiranje na ukrep.

Na omenjeno težavo smo na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije ves čas priprave programa razvoja podeželja 2014–2020 opozarjali, vendar žal neuspešno. Povezali smo se z ostalimi nevladnimi organizacijami v kmetijstvu ter intenzivno delali na razreševanju in opozarjanju na to težavo.

Z ministrstvom smo se na temo večkrat sestali in skupaj iskali primerne rešitve. Med drugim smo peljali na razgovor k ministru 20 mladih kmetov, ki so imeli možnost osebno mu predstaviti težave pri kandidiranju.

SPREMEMBE PRP BREZ NAŠIH PRIPOMB

Razočarala nas je zadnja predstavitev predlogov sprememb PRP-ja 2014–2020 pri podukrepu Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete, ki predvideva sicer za nas sprejemljive spremembe pogojev. Vendar te spremembe ne rešujejo tisti mladih, ki so že nosilci kmetijskih gospodarstev več ko 18 mesecev in so že prejeli sredstva iz naslova program razvoja podeželja.

Za nas je edini pravi ključni pogoj za prevzem kmetije lastniški, saj šele takrat lahko mladi prevzemnik v celoti upravlja s kmetijo in vsaka omejitev dolžine nosilstva kot pogoj za nas ni sprejemljiva.

Odločitev o lastniškem prenosu kmetije je rezultat dolgotrajnega dogovarjanja znotraj kmečke družine. Govorimo lahko tudi o večletnih pripravah na prevzem kmetije, ki sega globoko v obdobje izvajanja PRP 2007–2013. Mladih kmetov, ki bi kandidirali, pa so mejo 18 mesecev nosilstva že prekoračili, je po ocenah nekje med 150 in 200 in izpolnjujejo vse ostale pogoje razpisa.

Odločitev mladih za prevzem kmetije in zagon kmetijske dejavnosti ni enostavna, saj

je povezana z ekonomskimi tveganji. Mladi tudi sicer težje dostopajo do potrebnih finančnih sredstev za nakup kmetijskih zemljišč, potrebne mehanizacije in opreme ter vzpostavitev ali širitev proizvodne zmogljivosti. Zato želimo na KGZS izboriti možnost kandidiranja za

podporo vsem mladim kmetom na javnih razpisih Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete. Drugače bo izgubljena močna generacija mladih kmetov.

»JOŽE OČKO

Reja drobnice je dobra za dušo in žep

V Dobrni je v drugi polovici novembra potekal tretji strokovni posvet o reji drobnice, ki so ga pripravila Zveza društev rejcev drobnice Slovenije v sodelovanju z Biotehniško fakulteto in revijo Drobnica. Bogat strokovni program je zajemal široko tematiko, od splošne rejske organiziranosti in primerjave s sosednjo Avstrijo, do zdravstvene tematike, prehrane in tehnologije reje, trženja in promocije, nadgrajenih s predstavitev primerov dobrih praks, za zaokrožitve pa še predstavitev velike vrednosti kmetov v družbi, na kar običajno sploh ne mislimo. Udeleženci so v razpravah sicer izpostavili težave, ki spremljajo to dejavnost, vendar smo prepričani, da je ovčereja ali kozjereja način življenja, ki nudi možnosti za dodatni zaslužek ali pa vedno bolj tudi osnovnega. Udeleženci posveta smo potrdili prepričanje, da reja drobnice v Sloveniji ima svoje mesto. K temu svoj delež prispeva tudi strokovna revija Drobnica, ki je na posvetu obeležila dvajseto obletnico izhajanja.

Udeležence posveta je pozdravil tudi predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Cvetko Zupančič in rejcem obljubil še nadaljnjo pomoč zbornice.

»MARIJANA CVIRN

Nove razsežnosti certifikacije lesa

Certifikat PEFC za trajnostno gospodarjenje z gozdovi zahteva vse več kupcev lesa.

Regijska certifikacija gozdov PEFC (RCG PEFC) je v letu 2015 dobila novo razsežnost. Vse več je namreč kupcev lesa, ki pogojujejo odkup lesa s certifikatom za trajnostno gospodarjenje z gozdovi. Nekateri kupci nudijo lastnikom gozdov celo nekaj več za certificiran les, drugi pa jim uredijo in plačajo potrdilo o vključenosti v regijsko RCG PEFC. V RCG PEFC je vključenih že 775 lastnikov, ki gospodarijo s skoraj 29.000 ha gozdov. Za namen rednega izvajanja RCG PEFC je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) v letu 2015 že četrto ocenila trajnostno gospodarjenje z gozdovi (TGG) pri lastnikih, vključenih v RCG PEFC. Hkrati je bila KGZS deležna drugega nadzornega ocenjevanja izvajanja postopkov RCG PEFC s strani certifikacijskega organa Inštituta KON-CERT.

NADZORNO OCENJEVANJE KGZS KOT REGIJSKEGA PREDSTAVNIKA

Nadzorno ocenjevanje KGZS, ki ga je izvedel certifikacijski organ Inštitut KON-CERT, se je začelo v februarju, ko sta presojevalca certifikacijskega organa ocenila izvajanje RCG PEFC na sedežu KGZS. Na administrativno izvajanje postopkov regijske certifikacije gozdov PEFC ni bilo večjih pripomb in tako je KGZS vsa neskladja, izpisana pri kabinetni presoji, odpravila že do konca aprila. Drugi del ocenjevanja regijskega predstavnika predstavlja ocenjevanje izvajanja regijske certifikacije gozdov PEFC na terenu, ki je tra-

jalo od 1. junija do 11. septembra. Inštitut KON-CERT je v tem času ob prisotnosti predstavnikov KGZS opravil ocenjevanje izvajanja RCG PEFC na 17 gozdnih posestvih. Pri treh lastnikih se je izvedlo prvo ocenjevanje, ponovno se je pregledalo 12 gozdnih posestev, ki smo jih že pregledali presojevalci KGZS, na dveh gozdnih posestvih pa je I KON-CERT ocenjeval delo presojevalcev KGZS. Certifikacijski organ je v letošnjem letu za pregled izbral gozdne posesti v območnih enotah Zavoda za gozdove Slovenije Kranj, Bled in

Ljubljana. Na sedežu certifikacijskega organa so nato izpisali ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti pri izvajanju RCG PEFC. Predvsem so poudarili slabo obveščenost lastnikov gozdov tako glede RCG PEFC, gozdarske zakonodaje kot tudi glede gozdarskih načrtov, s katerimi se načrtuje potrebna vlaganja v gozdove, omejitve pri gospodarjenju in tudi največji možni posek. Za odpravo neskladnosti in boljšo obveščenost lastnikov gozdov smo lastnikom gozdov, vključenim v RCG PEFC, poslali 421 elektronskih sporočil, 216

Neskladnosti pri gospodarjenju z gozdovi, ki jih je KGZS ugotovila pri rednih in izrednih ocenjevanjih v letu 2015

Vrsta neskladja	Število kršiteljev	Število kršiteljev v %
Nedovoljena paša v gozdu	1	3
Se ne vodi evidenca uporabe in prodaje lesa	12	39
Traktor ni opremljen s kompletom za izlitje olja	7	37
Odpadki v gozdu	1	3
Neizvedeni varstveni ukrepi po ujmah	1	3
Neustrezno urejeno sečišče, nesaniirane vlake	2	6
Neustrezna dokumentacija za izgradnjo vlak	2	6
Neuporaba zaščitnih protivreznih hlač	2	11
Neuporaba zaščitne čelade	1	5
Neustrezna dokumentacija – odločbe ZGS, izjave o varnosti	3	9
Neuporaba bio olja za verige motornih žag	2	6
SKUPAJ	18	58

Kljub navidezno velikemu številu ugotovljenih neskladnosti so vsi lastniki, pri katerih je KGZS ugotovila neskladnost, razen lastnika, ki je po ocenjevanju sam izstopil iz regijske certifikacije gozdov PEFC, in lastnika, ki ima rok za odpravo neskladnosti do konca leta, pravočasno in brez večjih težav odpravili nepravilnosti, zato ni bilo sprejetih nikakršnih dodatnih ukrepov.

SMS-ov in 94 pisnih obvestil. Z obvestilom so lastnike med drugim pozvali, naj bi v RCG PEFC vključili vse svoje gozdne parcele in v primeru najemanja gozdarskih storitev priporočili sklenitev pisne pogodbe z izvajalci gozdarskih del. KGZS je do postavljenega roka odpravila vse ugotovljene neskladnosti, s čimer je ohranila veljavnost certifikata za TGG po sistemu PEFC.

REDNO LETNO OCENJEVANJE PRI LASTNIKIHI GOZDOV

Ocenjevalca KGZS sta v okviru letnega programa ocenila ustreznost trajnostnega gospodarjenja z gozdovi pri 16 naključno izbranih lastnikih gozdov iz cele Slovenije, ki so vključeni v RCG PEFC. V ocenjevanje je bilo izbranih 1.678 hektarov gozdov na 375 gozdnih parcelah. Ocenjevanje je potekalo od začetka junija do sredine oktobra. Na podlagi informacij, zbranih na Zavodu za gozdove Slovenije, pri lastniku gozda ter pri ogledu gozda, so izpolnili vprašalnik glede trajnostnega gospodarjenja z gozdom ter napisali Zapisnik o skladnosti izvajanja zahtev TGG z določili slovenske sheme za certifikacijo gozdov. Pri ocenjevanju so nepravilnosti ugotovili pri devetih lastnikih gozdov oziroma pri več kot 56 odstotkih

GOZD IN OBNOVLJIVI VIRI

lastnikov, izbranih za letošnje ocenjevanje.

IZREDNO OCENJEVANJE PRI LASTNIKIH GOZDOV

Ob ocenjevanju certifikacijskega organa, kako KGZS izvaja RCG PEFC pri lastnikih gozdov, sta predstavnik KGZS hkrati izvajala tudi izredno ocenjevanje gozdnih posesti, in sicer tako tistih, ki so bile prvič ocenjene, kot tudi tistih, ki so bile v preteklih letih že ocenjene. Na ta način so pregledali 15 gozdnih posesti. Na koncu izrednega pregleda so skupaj z lastnikom izpisali ugotovljene pomanjkljivosti pri gospodarjenju in določili rok za njihovo odpravo. Neskladja so ugotovili pri devetih lastnikih gozdov oziroma 60 odstotkih gozdnih posesti, ki so bile pregledane pri izrednem ocenjevanju.

ZAKLJUČNE UGOTOVITVE

Lastniki, ki so bili prvič pregledani, v 68 odstotkih primerov sami opravijo večino del v svojih gozdovih. Dva lastnika sta za izvedbo večjih sečenj koristila še medsosedsko pomoč oziroma najela poklicne izvajalce. Trije (16 odstotkov) imajo tudi registrirano dopolnilno dejavnost za posek in spravilo lesa. Še več (21 odstotkov) jih ima opravljeno NPK za vsaj sekača in gozdarskega traktorista.

Eden od vzrokov slabe obveščenosti lastnikov gozdov je med drugim njihova slaba udeležba na dogodkih, ki se dotikajo trajnostnega gospodarjenja z gozdno posestjo. Le-teh se udeležuje zgolj 52 odstotkov prvič pregledanih lastnikov. V postopkih gozdnogospodarskega načrtovanja jih sodeluje manj

kot tretjina in manj kot tretjina jih ve, katera dela so načrtovana in koliko lahko trajno letno posekajo na svoji gozdni posesti.

V letu 2015 so bila pri rednem in izrednem ocenjevanju gozdnih posesti ugotovljena neskladja pri 58 odstotkih lastnikov gozdov. Največjo težavo lastnikom gozdov še vedno povzroča vodenje evidenc poseka in prodaje lesa, saj je bilo izmed ocenjevanih lastnikov gozdov takih, ki ne vodijo tovrstnih evidenc, skoraj 40 odstotkov. Veliko lastnikov tudi še ne upošteva zakonskega določila, da mora biti vsak stroj, ki dela v gozdu, opremljen s kompletom za primer izlitja olja. Pri ocenjevanju 37 odstotkov lastnikov gozdov, ki sami delajo v gozdu, niso imeli tako imenovanega »eko kompleta«, kar pa je bistveno boljši rezultat kot v preteklem letu. Nekateri lastniki (37 odstotkov) niso imeli popolne dokumentacije za vlaganja in posege v gozd (odločbe za sanitarno sečnjo, elaborati vlak, paša v gozdu, predvidena v gozdnogojitvenem načrtu, izjava o varnosti z oceno

tveganja). V dveh primerih so izdali neskladnost še zaradi neurejenega odvodnjavanja vlak in neuporabe biološko razgradljivega olja na področjih, kjer se to zahteva, v enem primeru pa še zaradi neizdelanih lubadark. Gozdovi, ki so bili predmet ocenjevanja, so manj obremenjeni z odpadki kot drugod po Sloveniji. Pri ocenjevanjih sta bili najdeni samo dve odvrženi plastenki, ki sta bili takoj odstranjeni.

IZDAJA POTRDIL

Povečanje prometa s certificiranim lesom v letošnjem letu se odraža tudi v večjem številu izdanih potrdil o vključenosti v RCG PEFC. V letošnjem letu je bilo izdanih več potrdil kot skupaj vsa leta do sedaj. Izdanih je bilo 367 potrdil, skupaj že 705. Tako ima potrdilo več kot 91 odstotkov lastnikov, ki so vstopili v RCG PEFC. S potrdilom lastniki dokazujejo, da je bil les z njihove gozdne posesti pridobljen na trajnosten način.

SPREMEMBA CERTIFICIRANIH POVRŠIN GOZDOV

V regijsko certifikacijo gozdov PEFC se stalno vključujejo novi člani. Letos se je v RCG PEFC vključilo 365 lastnikov gozdov ali 47 odstotkov vseh sodelujočih. Površina tako certificiranih gozdov se je letos povečala za skoraj 12.700 hektarov ali za 77 odstotkov. Nekaj (šest) lastnikov pa je izstopilo iz RCG PEFC. Največ po sporočilu, da so bili slučajnostno izbrani za letošnje ocenjevanje TGG. Tako se baza vključenih v RCG PEFC zaradi novih vstopov, izstopov, sprememb lastništva gozdnih parcel in statusa gozdnih parcel stalno ažurira.

» EGON REBEC,
pooblaščen koordinater za izvajanje
regijske certifikacije gozdov PEFC

Priporočila za izboljšanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi:

1. Za svojo gozdno posest moramo voditi predpisane evidence o uporabi in prometu z gozdnimi lesnimi sortimenti.
2. Ustrezno zaščitno opremo za delo v gozdu je potrebno dosledno uporabljati skladno z navodili proizvajalca.
3. Vsak stroj v gozdu mora biti opremljen z opremo za primer izlitja olja (eko komplet). Takšno opremo moramo zahtevati tudi od drugih izvajalcev, ki delajo v našem gozdu.
4. Po ujmah poškodovane gozdove je potrebno stalno pregledovati in jih čim prej sanirati, če smo opazili pojav gozdnih škodljivcev (podlubniki) in bolezní.
5. Paša v gozdovih mora biti dovoljena s strani ZGS.
6. Vsem gozdnim lastnikom priporočamo vpogled v gozdarske načrte za njihovo gozdno posest, večjim lastnikom pa tudi izdelavo posestnega načrta z namenom gospodarnejšega in ekonomsko bolj učinkovitega trajnostnega gospodarjenja z gozdno posestjo.
7. Lastniki gozdov ali njihovi upravitelji bi se morali pogosteje udeleževati dogodkov s področja gozdarstva in nadgraditi svoje znanje, tako glede varnega dela v gozdu kot tudi trajnostnega gospodarjenja z gozdovi.
8. Pri najemanju izvajalcev za delo v gozdu je priporočljiva sklenitev ustrezne pisne pogodbe, da zmanjšamo tveganje za nastanek poznejših neljubih dogodkov.

Trsničarski posvet

Slovenski trsničarji so se po šestih letih zopet zbrali na Trsničarskem posvetu, tokrat v Vipavi.

Vipavska dolina je območje, kjer pridelajo največ trsnih cepljenk v državi. Razvito in neprekinjeno trsničarstvo je botrovalo tudi ohranjanju številnih starih sort, saj je bilo vedno veliko usposobljenih ljudi, ki so znali cepiti trte in so pripomogli k ohranjanju različnih sort.

Zapisana dejstva so botrovala odločitvi, da je letošnji trsničarski posvet v soorganizaciji Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica potekal v Vipavi v Lanthierijevem dvorcu v sredo, 21. oktobra. Zbrane sta pozdravila Vojko Bizjak iz KGZS in Branimir Radikon, direktor KGZ Nova Gorica, ki je poudaril pomen ohranjanja pridelave domačega sadilnega materiala vinske trte, še posebej, ker imamo specifičen sortni sestav in velik delež domačih sort. Zbrane je pozdravila tudi Melita Sternad Lemut, vodja Centra za raziskave vina na Univerzi Nova Gorica, in predstavila študij na Visoki šoli za vinogradništvo in vinarstvo.

V nadaljevanju je potekal strokovni posvet, ki ga je vodil Jože Žgur, direktor Trsničarske zadruge Vrhpolje. O zlati trsni rumenici, karantenski bolezni, na katero so posebej pozorni trsničarji, je spregovorila Erika Orešek iz Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Predstavila je, kako se je bolezen širila v zadnjih desetih letih in kakšni so rezultati letošnjih opravljenih laboratorijskih analiz vinske trte, kjer so

Udeleženci posveta so si ogledali tudi prostore Trsničarske zadruge Vrhpolje in njihovo sodobno opremo za trsničarsko pridelavo.

bili izraženi simptomi rumenic. Od analiziranih 272 vzorcev se je le pri 23 vzorcih potrdila okužba z zlato trsno rumenico, pri 204 vzorcih so analize pokazale okužbo z rumenico počrnelosti lesa (bois noir) in 45 vzorcev je bilo negativnih. Poudarila je pomen ukrepov za preprečevanje in širjenje zlate trsne rumenice, predvsem tistih, ki se nanašajo na pridelavo razmnoževalnega materiala vinske trte.

Ivan Žežlina iz KGZ Nova Gorica je predstavil problematiko kapi vinske trte – Esca in poudaril, da tudi v matičnjakih opazimo simptome kapi tako na listih kot tudi na deblu posajenih podlag. Priporočal je, da ob rezi premazujemo rane, tretiramo trte z bakrenimi sredstvi v jesenskem času, redno pregledujemo nasade in odstranjujemo obolele trte. Udeležence posveta je v nadaljevanju seznanil še z novim virusom vinske trte – Grapevine pinot gris virus – GPGV – virus sivga pinota, pokazal simptome in način pojavljanja

ter rezultate prvih analiz, ki so bile narejene pri nas.

O pomenu rezervnih snovi in suhe snovi v podlagah ter z novimi tehnologijami v pridelavi trsnih cepljenk ter o načinu siljenja v vodi je zbranim spregovoril Stanko Vrščič iz Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru.

O VLOGI TRSNIČARSKIH SREDIŠČ

Strokovno delo v selekcijsko trsničarskih središčih sta predstavili Tanja Vaupotič iz KGZ Maribor in Andreja Škvarč iz KGZ Nova Gorica. Udeležence sta opozorili na pomen vzdrževalne selekcije v baznih vinogradih, kjer so posajeni vsi potrjeni slovenski kloni. Selekcijsko trsničarska središča so edine pooblaščen organizacije za pridelavo sadilnega materiala kategorije 'baza'. Pridelava trsnih cepljenk kategorije baza je namenjena za sajenje matičnih vinogradov kategorije 'certificiran' za pridelavo cepičev za nadaljnjo pridelavo certifi-

ciranega – uradno potrjenega trsnega sadilnega materiala. Neposredni uporabniki so tako trsničarji kot vinogradniki, ki se odločijo za sajenje matičnih vinogradov in lahko pridobijo razmnoževalni material domačih sort in klonov. Poleg tega sta selekcijsko trsničarski središči vključeni v selekcijsko delo, izvajata pozitivno množično selekcijo in klonsko selekcijo ter sodelujeta pri posebnem preizkušanju številnih sort, pri introdukciji in tehnoloških poskusih. V STS Ivanjkovci oskrbujejo bazni matičnjak, v STS Vrhpolje pa kolekcijski vinograd, posajen s starimi lokalnimi sortami.

Strokovni del se je nadaljeval v prostorih Trsničarske zadruge Vrhpolje, kjer so si udeleženci pod vodstvom Jožeta Žgurja ogledali sodobno opremo za trsničarsko pridelavo in se v sproščenem klepetu zadržali še ob kozarcu vina, pridelanega v Selekcijško trsničarskem središču Vrhpolje.

» **ANDREJA ŠKVARČ,**
KGZS - Zavod Nova Gorica

Dobrobit v službi kmeta in živali

Ravnanje z drobnico pri prevozih, ki so posledica razpršenega trga.

Vedno večja osveščenost potrošnikov vzpodbuja in narekuje uživanje lokalno pridelane hrane, torej tiste hrane, ki od mesta izvora pa do našega krožnika ni potovala na stotine ali tisoče kilometrov. Dostopnost hrane za vse prebivalce je v naši družbi visoko cenjena dobrina, to pa živilsko industrijo sili v zelo ekonomično obnašanje – iskanje ugodnega ponudnika ne glede na izvor. Tako je tudi kmetijstvo in živilstvo postalo globalno, kljub temu da je hrana pravzaprav živa stvar in je ni moč primerjati z industrijskimi proizvodi, elektroniko, tekstilom itd.

POMEN IZVORA HRANE

Daljša kot je pot »od vil do vilic«, bolj je hrana podvržena različnim tehnološkim postopkom predelave, s tem pa vplivamo na okus in prehransko vrednost živil. To velja za hrano rastlinskega in živalskega izvora. Vedno bolj pomemben pa je tudi etični vidik reje in ravnanja z domačimi živalmi kot živimi bitji. Odnos do okolja se v zadnjih desetletjih močno spreminja v prid varovanja narave. Potrošnik hrane želi vedeti, kakšne so bile razmere za rejo živali. Nenazadnje pa je odnos do živali tudi ogledalo posameznika in eno od meril razvitosti družbe.

Vsakemu rejcu mora biti pomembno dobro počutje živali, ker to zelo vpliva na rezultate v priraji ne glede na namen reje. Če lahko trdimo, da dobro počutje posredno vpliva na rejske rezultate, pa nanje neposre-

dno vpliva ravnanje z živalmi na poti od mesta reje do mesta zakola.

Stresa med premiki ne moremo povsem preprečiti, lahko pa ga precej omejimo. Vsaka spremenjena okoliščina pri živalih povzroči poseben hormonski odziv. Dovzetnost je pri različnih živalskih vrstah različna; bolj dovzetni za neprijetne dražljaje iz okolice so gotovo prašiči, nekoliko manj govedo in drobnica. Ravno tako je dovzetnost za stres lahko različna znotraj vrste.

KAKOVOST MESA IN RAVNANJE Z ŽIVALMI PRED ZAKOLOM

Spremembe vzpostavljenega socialnega obnašanja sprožijo fiziološke procese, ki jih pri domačih živalih najbolj občutimo preko spremenjene kakovosti mesa. Stres vpliva na potek anaerobne razgradnje glikogena. Po zakolu pri normalni razgradnji pH vrednost hitro pada. Kadar pa je izločanje stresnih hormonov (predvsem adrenalina) povečano, končni pH ostane previsok. Posledice nezaželenih kemičnih procesov v mišicah pred zakolom in po zakolu so nepopravljive napake na mesu. Najpomembnejši sta:

- TČS (temno, čvrsto in suho meso). Značilna je temna barva, čvrsto in lepljivo meso. Takšno meso ima tudi slabšo mikrobiološko obstojnost
- BMV (bledo, mehko, vodenno meso). Meso je svetle barve, mokro, mehke konsistence, prekomerno se izce-

ja, tudi med tajanjem in topnotno obdelavo.

Žal se pri transportu pojavljajo še druge poškodbe, na primer hematomi, ki so posledica nepravilnega rokovanja ali mehanskih poškodb zaradi grobega ravnanja in mešanja skupin živali različnih kategorij ali celo vrst. Posledica dolgega prevoza v neprimernih, preveč zaprtih prevoznih sredstvih je tudi dehidracija. To je posebej izrazito v poletnih mesecih, zato naj se prevozu v največji vročini izognemo.

ZAKONODAJA, KI UREJA PREVOZE ŽIVIH ŽIVALI

Reja drobnice v Sloveniji je v nekaterih regijah bolje zastopana, a je kljub temu razpršena po

celi državi. Kot dopušča zakonodaja, je večina, kar 90 odstotkov drobnice zaklana na kmetijskih gospodarstvih, na mestu izvora, torej za lastno porabo. Število zaklane drobnice v klavnicah se povečuje, kar je v največji meri posledica dejavnosti Zveze društev rejce drobnice Slovenije, čemur so sledile nekatere lokalne pobude. Obrati za zakol in predelavo pa praviloma niso razpršeni glede na zastopanost drobnice. Ena od posledic so tudi pogostejši daljši premiki od kmetije do klavnice kakor tudi pri trgovanju s plemenskimi živalmi. Mnogim razlogom za skrb in ustvarjanje primernih pogojev pri transportu živali se pridružuje tudi zakonodaja, ki skuša zasledo-

Zajedavci pri drobnici

Vsak vesten rejec se zaveda problematike, ki jo predstavljajo zajedavci v njegovem čredi drobnice. Poleg vpliva na zdravje živali je prizadeta tudi sama gospodarnost priraje, ki se kaže z zmanjšanim dnevnim prirastom, zmanjšano mlečnostjo in slabšo plodnostjo. To je tudi razlog, da smo se letos odločili opraviti raziskavo o zajedavcih v rejah drobnice z zbiranjem podatkov v obliki vprašalnikov in brezplačnim parazitološkim pregledom iztrebkov.

Raziskava poteka do konca aprila 2016. Če vas zanima parazitološko stanje vaše črede, izpolnite anketo in pošljite vzorce iztrebkov ovc/koz na naslov: Veterinarska fakulteta, Klinika za prežvekovalce, Jožica Ježek, Cesta v Mestni Log 47, 1000 Ljubljana.

Pogoj za brezplačen parazitološki pregled je izpolnjen vprašalnik. Vzorce iztrebkov poberte po navodilu za vzorčenje.

Vsi zainteresirani nam pošljite e-naslov, da vam posredujemo spletno anketo ali pošljemo anketo po pošti. Pišite nam na naslov polona.kodermac@gmail.com ali janja.t2@gmail.com. Za dodatne informacije smo vam na voljo na tel. št.: 01 4779221 (doc. dr. Jožica Ježek).

NASVETI

vati tako tehnološki kot etični vidik ravnanja z živalmi.

Slovenski pravni red na tem področju izhaja iz Uredbe Sveta (ES) 1/2005 o zaščiti živali med prevozom in z njim povezanimi postopki. Države članice so dolžne izvajati določila te uredbe. V preteklosti je bilo področje urejeno z različnimi predpisi o pogojih in načinu prevoza živali, od leta 2009 pa velja Pravilnik o zaščiti živali med prevozom, Ur. l. RS 62/2009. Krovna zakonodaja zelo natančno opredeljuje vse vrste prevozov živali, opremo vozil, zahteve za zbirne centre, predpisane evidence itd.

V nadaljevanju je povzetih nekaj bistvenih zahtev te uredbe, ki so jih prevozniki živali dolžni upoštevati ne glede na dolžino prevoza in vrsto živali ter so zajete v izvedbenih aktih. Med prevozi je potrebno zagotavljati, da se živali ne poškodujejo in da ni neupravičenega trpljenja, tudi pot mora biti čim krajša. Osebe, ki sodelujejo pri transportu (natovarjanje, raztovarjanje), naj uporabljajo metode, ki ne povzročajo nepotrebnega strahu, poškodb in trpljenja. Pri daljših prevozih je potrebno zagotoviti tudi vodo, krmo in počitek. Primerna prevozna sredstva so tista, ki preprečujejo poškodbe, omogočajo zaščito pred neugodnimi vremenskimi razmerami (visoke ali nizke temperature, slabo vreme). Prevozna sredstva mora biti takšno, da ga je možno čistiti in razkuževati. Rejci drobnice, ki prevažajo živali v manjših prikolicah z avtomobilom, naj bodo posebno pozorni na kakovost in količino zraka v pogosto precej zaprtih, temnih in tesnih kletkah. Drseča podlaga ima sicer veliko bolj ne-

godne posledice pri večjih živalih z večjo maso (govedo, kopitarji), vendar je neugodna tudi pri drobnici. Za drobnico značilno obnašanje je, da med prevozom stoji, posledice padcev zaradi drsenja pa so vsaj neprijetne za živali in se odražajo na kakovosti mesa. Prevoz živali mora biti tudi označen z jasno in vidno oznako, ki sporoča, da se prevažajo živali.

Zaradi odločilnega vpliva dolžine vožnje na počutje živali pravni red določa manjše omejitve za kratke vožnje in strožja za daljše vožnje. Tisti rejci ali prevozniki, ki vozijo živali od kraja izvora do končnega, namembnega kraja, ki je dlje od 65 kilometrov, morajo imeti opravljeno usposabljanje za prevoznike in spremne osebe na cestnih vozilih, ki prevažajo domače živali. Na podlagi usposobljenosti jim UVHVVR izda potrdilo. Daljši komercialni prevozi prevoznikom na-

lagajo tudi dosledno vodenje evidenc in odobreno prevozno sredstvo.

Zaradi splošnih določb uredbe ES 1/2005 razdalje ni mogoče prilagoditi na t. i. »lokalni trg«, ki bi dopuščal izjeme. Razdalja 65 kilometrov je tudi v razmerah geografske majhnosti Slovenije hitro presežena. Rejcem živali, med katerimi so zelo pogosto rejci drobnice, svetujemo, da se za izvedbo prevoza medsebojno povežejo in sodelujejo pri prevozih na daljše razdalje s tistimi, ki so za to usposobljeni, ali pa opravijo usposabljanje za prevoznike živali. Usposabljanje in pridobljeno znanje ne bo zgolj izpolnjevanje obvez, ampak tudi doprinos h kakovostnejši prirerji mesa.

DOBROBIT V SLUŽBI KMETA IN ŽIVALI

Kmetje so ob vse pogostejših in strožjih omejitvah pri ravnanju

z naravnimi viri včasih že sprašujemo, kaj sploh še smemo in kako dolgo še. Trajnostno kmetovanje pomeni zavedanje, da le na ta način lahko preživimo kot tisti, ki jim je zaupana skrb za znatni del domovine. Ločiti moramo, kdaj izza ovalnih miz prihajajo zamisli, ki rušijo, in kdaj tiste, ki gradijo. Skrb za dobro počutje živali je gotovo tista stran zakona, ki rejcu pri naša največ koristi. Zdrav odnos do narave je tisto, kar dela kmetovanje lepo, podoba kmeta in kmetijstva se izboljšuje in nenazadnje zagotavlja nam zdravo ter varno hrano tudi v prihodnosti.

»VINKO MERZEL,
KGZS – Zavod Novo mesto

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica
GEPE Geimuplast

Q-flex®
animal identification

Želimo vam prijetne božične praznike in srečno ter uspehov polno novo leto 2016. Hvala za izkazano zaupanje. Želimo si tvornega sodelovanja z vami tudi v prihodnje.

Ekskluzivni zastopnik za ušesne znamke Q-flex® v Sloveniji
<http://www.kmetijskizavod-ng.si>

MEDNARODNO SODELOVANJE

Tradicionalna podeželska znanja med preteklostjo in sedanostjo

Agroekološka znanja so pomemben del ekološkega kmetijstva, saj si z njim delijo izhodišča in cilje.

V univerzitetnem mestu Gödöllő, nedaleč od Budimpešte, je med 9. in 11. novembrom potekala že peta delavnica transnacionalnega projekta SAGITER »Agroekološka znanja in iznajdljivost podeželja« v sklopu programa Leonardo da Vinci - Vseživljenjsko učenje.

Gostitelji so predstavili rezultate dolgoletnih terenskih raziskav tradicionalnih agroekoloških znanj pastirjev na stepskih območjih Madžarske. Tradicionalne postopke so avtorji spoznavali pri vsakdanjem delu s pastirji kot pomočniki in »vajenci«. Izsledki so pomembni z etnološkega stališča. Uporabili so jih tudi kot izhodišča za gospodarjenje s površinami v zavarovanih območjih. Ta so s spremembo upravljanja ogrožena zaradi zaraščanja. Prilagojena tradicionalna raba je omogočila ohranitev značilnih habitatov Puste. Drugo predavanje je bilo namenjeno predstavitvi aktivnosti naravnih parkov na Madžarskem. Tam deluje deset nacionalnih parkov, ki so

razporejeni po celotnem območju države. Predstavili so njihovo vlogo pri prenosu okoljskega znanja in opisali nekaj dobrih praks. Najzanimivejša je bila ideja o dnevu kresnič v nacionalnem parku. V okviru tega dogodka so povabili družine z otroki, jim predstavili pomen biotske raznovrstnosti ter izvedli opazovanje in spoznavanje vrst kresnic. Iz lokalnega dogodka je lani v letu svetlobe aktivnost prerasla v nacionalni dan svetlobe v vseh nacionalnih parkih Madžarske.

VPETOST TRADICIJE V VSAKDANJE ŽIVLJENJE PO MADŽARSKO

Ob intenzivnem teoretičnem delu na temah projekta smo imeli priložnost spoznati primere, kako so Madžari tradicionalna znanja vpeli v vsakdanje življenje podeželja. Obisk na Madžarskem ne more miniti brez oglada predstave konjeniških spretnosti Cikosev, pastirskih prebivalcev Puste. To je način ohranjanja tradicionalnih znanj in spretnosti lokalnih pre-

bivalcev, ki izgubljajo prvotni pomen, so pa pomemben del nacionalne identitete in uporaben turistični proizvod. Predstavili so tudi značilno madžarsko sivo govedo. Zanimiva je njegova usoda, saj je stalež tega goveda, ki je bilo namenjeno za delo na polju, v petdesetih letih prejšnjega stoletja močno upadel. Zanimanje za to vrsto se je začelo večati šele po letu 2000, ko so med drugim ugotovili, da je njegovo meso visoko kakovostno zaradi ugodne sestave proteinov in maščob. H kakovosti prispeva tudi prosta reja na travnih prostranstvih Puste. Tako je tradicionalna pretežno delovna žival na z usmerjenim delom strokovnjakov postala posebnost kulinarne ponudbe. Tradicija konzerviranja zelenjave s kisanjem je na Madžarskem zelo stara. Tako so gospodinje konzervirale viške zelenjave od zelja, paprik, kumaric do zelenega paradiznika. Obiskali smo družinsko kmetijo z dolgoletno tradicijo predelave zelenjave. Sedanji gospodar je manjšo kisarno svojega očeta s pomočjo evropskih sredstev za razvoj podeželja posodobil in močno povečal predelovalne kapacitete. Še vedno zelenjavo pripravljajo na tradicionalni način z mlečnokislinskim vrenjem, kot pri nas zelje ali repo. Predelavo pa so dopolnili z vlaganjem zelenjave v kis. Delo pri pakiranju je večinoma ročno in zaposluje okoli dvajset domačinov, večinoma iz ranljivih skupin. Poleg lokalnega trga zalaga-

Education and Culture
Lifelong Learning Programme

jo tudi eno od trgovskih verig.

Agroekološka znanja so pomemben del ekološkega kmetijstva, saj si z njim delijo izhodišča in cilje. Tako so nas gostitelji peljali na manjšo zelenjadarsko kmetijo v kraju Zsombok v zaledju Budimpešte, kjer je Anglež M. Hayes vzpostavil ekološki zelenjavni vrt. Večina 3,5 ha velike kmetije je namenjena pridelavi raznovrstne zelenjave, ki jo prodajo javnim ustanovam, na lokalni tržnici, doma in v bližnji Budimpešti. Tam je tudi glavni trg za njegov inovativni proizvod »BudaPesto«. Uporabljajo sistem toplih gred »Winter harvest«, ki podaljša vegetacijsko dobo solatnim zelenjadnicam in ga je razvil znani raziskovalec in promotor ekološkega kmetijstva E. Coleman. S kombinacijo tunelov v rastlinjaku podaljšajo rastno dobo tudi globoko v zimo. Bogato prst (černoziom) obdelujejo s pomočjo dveh vprežnih konj, kar je pogost trend na ekoloških kmetijah v Angliji in Ameriki. Opazovali smo lahko spretnost in znanje kmeta pri vodenju ko-

SAGITER je akronim za projekt »Agroekološka znanja in iznajdljivost podeželja« in združuje deset partnerskih institucij iz sedmih evropskih držav. Partnerji so tri univerze: Marburg iz Nemčije, Cluj iz Romunije in univerza iz madžarskega mesta Gödöllő; dve kmetijski zbornici: KGZS iz Slovenije in VAL iz Flandrije ter izobraževalni centri iz španske pokrajine Galicija in Francije: Geyzer, Fummeterre, CFPPA iz Merla in SupAgro iz Floraca, ki je vodilni partner. Poteka v okviru programa Leonardo da Vinci - Vseživljenjsko učenje.

MEDNARODNO SODELOVANJE

Na angleških in ameriških ekoloških kmetijah vse pogosteje uporabljajo za oranje vlečne konje in ta zgled so prevzeli tudi na kmetiji v bližini Budimpešte.

nja, s katerim je ravno v času obiska plitvo oral njivo. Drugi obisk smo opravili na poskusnem posestvu Univerze Szent Istvan v Babatu, ki ga upravlja neprofitno podjetje, ki ga je ustanovila univerza. Deluje kot samostojna ekološka kmetija in služi tudi za prenos znanja. Na kmetiji preiz-

kušajo stare metode skladiščenja pridelkov v zemljanki in razvijajo sisteme za ekološko prosto rejo kokoši. Poleg treh zaposlenih tam delajo prostovoljci in študentje, ki so tukaj na praksi ali izvajajo tehnološke poskuse. Viške pridelkov prodajo na lokalnem trgu in v Budimpešti.

PREDSTAVITEV
SLOVENSКИH TESTIRANJ

Večino časa delavnice je tokrat bilo posvečeno predstavitev in usklajevanju metod za neformalno posredovanje agroekoloških znanj in njihovemu testiranju. Od metod smo spoznali metodo »war game«, kjer dve skupini predstavitelja vsaka svoje argumente in nato »častno razsodišče« določi rešitev. Metoda so uspešno uporabili romunski partnerji pri razreševanju vprašanja uporabe tradicionalnih znanj na območju Marisel v Karpatih. V tem sklopu smo predstavili naš predlog neformalnega posredovanja tradicionalnih znanj, povezanih s trajnostnim kmetijstvom v obliki projektnih dni. Prvo testiranje smo izvedli na BC Naklo. Rezultate bomo uporabili za

optimizacijo metode in oblikovanje podobnih sklopov za učitelje in svetovalce. Posebno zanimanje je kot inovativna agroekološka praksa zbudila predstavitev uporabe agrohomeopatiije v kmetijstvu.

Poznavanje in pravilno vrednotenje tradicionalnih znanj ne omogoča le njihovega sterilnega ohranjanja, ampak omogoči vključitev agroekoloških znanj v vsakdanje življenje podeželja. Daje tudi temelje za upravljanje zavarovanih območij in obenem zagotovi sonaravnost kmetovanja. Pri tem so pomembne tudi institucije, ki vse bolj razumejo pomen lokalnega znanja in prevzemajo vlogo posrednika teh znanj kot nadomestilo prekinjenim tradicionalnim putem.

» DR. JANKO RODE

DECEMBRSKE UGODNOSTI

VESEL BOŽIČ IN SREČNO 2016

NOVI TD4F

PRIHRANITE DO 610,00 EUR Z DDV

T4 LP

PRIHRANITE DO 2.000,00 EUR Z DDV

TD5

PRIHRANITE DO 1.880,00 EUR Z DDV

T4

PRIHRANITE DO 2.320,00 EUR Z DDV

PRAZNIČNO DARILLO OB NAKUPU V DECEMBRU: MATERIAL IN DELO ZA PRVI SERVIS*

Dodatni popusti veljajo samo za modele na zalogi. Jamstvo NH+ ne velja za modela TD4F in T4 LP.

ITRO, d.o.o., PE Štore / Tel. (03) 780 57 12 (14, 15)

Pooblaščen prodajalci:

AVTOCENTER Ormož, tel: (02) 741 64 11 / KMETIJSKI CENTER LAH, Komenda, tel: (01) 834 10 22
 JAKŠE SAMO s.p., Šentjemej, tel: (041) 745 832 / KOVAČ ROBERT, s.p., Murska Sobota, tel: (041) 756 152
 PATRIKS, d.o.o., Dobrovo v Brdih, tel: (05) 330 87 40 / EGIJDIJ ŽUDIČ s.p., Portorož • Tel. (041) 737 358

www.newholland.si

*PRI TD4F DARILLO VKLJUČUJE SAJMO MATERIAL BREZ DELA. FOTOGRAFIJE SO SIMBOLICNE.

Črnogorske posebnosti

Kraševci in Brkinci na strokovni ekskurziji po Črni Gori

Za kmetovalce iz območja Brkinov in Krasa Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica – Kmetijska svetovalna služba Sežana v sodelovanju z območno enoto Kmetijsko gozdarske zbornice Koper in društvi, ki delujejo na območju Krasa in Brkinov, vsako leto organizira strokovno ekskurzijo. Letos smo se 15. oktobra odpeljali proti Črni gori.

Po nočni vožnji smo prvi dan najprej imeli kratek postanek v Budvi, nato smo se odpeljali do Podgorice na posestvo Vasa Ujkiča. Poleg 18 ha vinogradov, starih 8 let, obdelujejo še 18 ha žajbljevih nasadov. Je največji zasebni pridelovalec grozdja v Črni Gori, saj pridelava okrog 350 t grozdja. Od vinskih sort ima največ (65 %) sorte vranac, sledijo kratošija, chardonnay, muškata in druge. Grozdje obirajo ročno. Letos so imeli pet obiranj in kakovost je odlična. Težave jim delajo ptiči. Po obiranju grozdja domačini pasejo ovce v njegovih vinogradih, saj pravi, da kjer se ovca dotakne trte, tam ni bolezn. Pred leti je poskusil z rejo kokoši v vinogradu, vendar se ni obneslo, saj so spomladi kokoši pojedle vse brste.

Iz vina prideluje tudi žganje. Letno ga pridelava 35.000 l. Ima 17 150-litrskih kotlov, s katerimi izvaja destilacijo dan in noč. Največ žganja izvozi v Ameriko.

Drugi dan, 16. oktobra, na svetovni dan hrane, smo se iz Podgorice odpeljali do kraja Mataguz, kjer nas je sprejel Svetozar Rajčević in nam predstavil njihovo kmetijo. Na kmetiji imajo na 1,5 ha rastlinjake, kjer pridelujejo zelenjavo, največ (60 do 70 %) paprike. Sadike

vzgajajo sami. Proizvodnja je polintenzivna, urejeno imajo namakanje iz lastnih vrtin. Ob delovnih konicah najamejo delavce iz Albanije, katerim plačujejo po 15 do 20 evrov/dan.

Na povabilo Ministrstva za kmetijstvo in razvoj podeželja Črne Gore smo se v Podgorici udeležili prireditve ob Svetovnem dnevu hrane, kjer nas je sprejel minister za kmetijstvo in razvoj podeželja Črne Gore prof. dr. Petar Ivanović.

Udeležence obiska je sprejel tudi minister za kmetijstvo in razvoj podeželja Črne Gore prof. dr. Petar Ivanović.

Po zaključku prireditve smo pot nadaljevali do posestva Plantaže 13. julij, ki deluje že od 1963. leta. Ogleдали smo si vinski klet Šipčanik, urejeno v bivšem hangarju vojaških letal jugoslovanske vojske. Tunel je 365 m dolg, 7 m širok in 13,5 m visok. Na posestvu, kjer je zaposlenih 700 ljudi, obdelujejo 11,5 milijonov trt, posajenih na 2310 ha v enem kompleksu in, kot pravijo, je to največji vinograd v enem kompleksu v Evropi. Letno poberejo (90 % ročno) preko 22.000 ton grozdja, predelajo v vino in zorijo v treh kletih kapacitete 290.000 hektolitrov. Napolnijo po 15 milijonov steklenic letno. Sortiment vinske trte je zelo širok, saj imajo posajenih 28 sort,

od tega 65 % rdečih. Vodilna rdeča sorta je vranac. Od belih prevladuje avtohtona sorta krstač. V vinogradih imajo urejeno namakanje. Poleg vinogradov obdelujejo še 85 ha nasadov breskev, 15 ha oljčnikov in 40 ha matičnjakov. Pridelajo še 2 milijona litrov žganja.

Od tu nas je pot vodila do Skadarskega jezera in naprej v Donji Brčeli v vinski klet Žarka Kopitovića. Letno pridelajo od 4.000 do 7.000 l vina in nekaj žga-

jili kot drevesa. Tako lažje jeseni pobirajo plodove. Pod drevo postavijo mreže, kot za pobiranje oljk, in čakajo, da drnulje same odpadejo. Sedaj imajo na 2 ha 100 dreves v rodnosti in 10 mladih. Sadje predelajo v marmelade, sokove, likerje, žganja.

Pot smo nadaljevali do vasi Rastovac, kjer nas je sprejel gospodar ekološke kozje farme in mlekarne Radivoje Miljanić z družino. Na kmetiji redijo 250 koz, obdelujejo 91 ha travnikov in 5 ha njiv, od tega imajo dve tretjini v najemu. Pred štirimi leti so pričeli z organskim načinom kmetovanja. Kozje pasejo pastirji s psi. Mleko predelajo v jogurte, sire in sirotko. Edini v Črni gori zorijo sir tudi v kozji koži.

Pot smo nadaljevali do Podgorice, kjer so nas v vinski kleti Vučinić v Rogamima že pričakovali. Predstavili so nam posestvo, kjer obdelujejo 3 ha vinogradov, posajenih z različnimi sortami vinske trte: vranac, kratošija, cabernet sauvignon, malvazija in chardonnay.

Zadnji dan našega potepanja po Črni Gori smo začeli v Njeguših, kjer smo si ogledali rojstno hišo Petra Petrovića Njogoša in pršutarno Radonjić. Marko Radonjić je že četrta generacija, ki se ukvarja s proizvodnjo Njegoških pršutov. Posušijo do 4000 pršutov v enem turnusu. Stegna najprej solijo 15 dni pri temperaturi 4 do 5 oC, nato pršute še enkrat solijo in dajo na prešanje. Po 15 dneh gredo v sušilnico, kjer jih 5 do 7 tednov dimijo, pri čemer uporabljajo suha bukova drva.

»MILENA ŠTOLFA,
KGZS - Zavod Nova Gorica

Kmetijski sejem Alpe-Jadran v Celovcu

Osrednja točka sodobnega kmetijstva v regiji

Sejem Alpe-Jadran, ki bo potekal od 15. do 17. januarja, bo ponudil popolno ponudbo kmetijskih strojev in hlevske tehnike, krmil in semen ter novosti pri trženju in svetovanju.

Tehnične inovacije za polje in gozd

Sejem združuje najvidnejše proizvajalce kmetijske in gozdarske tehnike. Ti se bodo predstavili s svojimi novostmi, ki lajšajo vsakdanje delo na domačiji, na polju in v gozdu.

Zadružna dvorana: skupaj uspešni

V sejamski dvorani 4 ali bolje rečeno v »zadružni dvorani« podjetja »Unser Lagerhaus WHG« in »Raiffeisnovih bank avstrijske Koroške« bo sodobni kmet našel vse za svoje vsakdanje delo – od moderne kmetijske tehnike, napredne pridelave rastlin do živalim primerne krmljenja in reje ter ustreznega financiranja.

Avtomatizacija v kmetijstvu

V kmetijstvu skorajda ni več področja, kjer se ne uporabljajo roboti ali pa bodo kmalu prišli. Roboti so na poljih, molzejo krave in čuvajo živino. Viden primer avtomatizacije v kmetijstvu so roboti za molžo ali avtomatski molzni sistemi.

Prodaja in svetovanje

Neposredna prodaja je za mnoge kmetije pomemben dodaten vir dohodka. Tej temi je s posebnim razstavnim prostorom posvečena pomembna pozornost in nudi vse, kar se nanaša na dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Kmetijska zbornica avstrijske Koroške

Seveda bo tudi letos s svojo aktualno ponudbo za kmetije zastopana Kmetijska zbornica avstrijske Koroške. Med ustaljeno ponudbo spadajo časopis »Kärntner Bauer«, »Katalog o izobraževanju in svetovanju« (»Bildungs- und Beratungskatalog«) ter informacije o skupni kmetijski politiki.

Vrhunci dogajanja:

- **Dan mladih kmetov:** 15. januarja z gostom Honsom Petutschnigom iz Schlatzinga.
- **Mednarodni turnir v kmečkem golfu:** gumijasti škornji namesto palice za golf.
- **Perspektiva za prihodnost:** nekdanji minister za kmetijstvo dr. Josef Riegler bo predaval 15. januarja.
- **Zadružna dvorana:** »Raiffeisnove banke avstrijske Koroške« in podjetje »Unser Lagerhaus« bodo predstavili najnovejše trende.
- **Odrske prireditve pod znamko »Genusland Kärnten«:** od modne revije narodnih noš do veselice z radiem ORF.
- **Novi proizvodi:** v okviru kmetijskega sejma bodo javnosti prvič predstavili številne novosti.

Osrednja točka sodobnega kmetijstva Kmetijski sejem

od petka do nedelje
od 15. do 17.
januarja

V letu
2016
največji
doslej!

Razstavne teme:

kmetijska in gozdarska tehnika, kmečka hiša in gospodarsko poslopje, krmila in semena, trženje in svetovanje

320 razstavljalcev iz 5 držav

37.500 kvadratnih metrov razstavnih površin

SEJMIŠČE CELOVEC

www.kaerntnermessen.at

Znižana vstopnina
Ta kupon oddajte na eni od sejamskih blagajn. Vstopnica vas namesto 7 evrov stane samo 3 evre.

3 €

FIERAGRICOLA

112. mednarodni kmetijski sejem
Sejmišče v Veroni, Veronafiere,
od srede, 3., do sobote, 6. februarja 2016

112. ponovitev kmetijskega sejma bo edini mednarodni dogodek v Italiji, ki zajema vse sektorje kmetijstva: od inženiringa, s posebnim poudarkom na strojih in specializirani opremi za obrezovanje v vinogradništvu in sadjarstvu ter praktičnih prikazih obrezovanja, do področja živinoreje, s prikazi tehnologij in izdelkov, ter vse do pasemskih razstav in tekmovanj, področja obnovljivih virov energije v kmetijstvu, sektorja kmetijskih kemikalij in semen ter storitev.

Tako kot na vseh predhodnih sejemskih prireditvah, bo obiskovalcem tudi tokrat na voljo ogromen, živahen sejemski prostor, namenjen predstavitvi različnih, koristnih kmetijskih strojev, s prikazom strojev v delovanju, še zlasti za področji preciznega in konservativno usmerjenega kmetijstva. Te predstavitvene površine bodo kot posebej pripravljeno prizorišče za stroje in opremo za zagotavljanje učinkovitejše in trajnostne obdelave med vinogradniškimi vrstami ter pridelavo vina.

NAGRADA ZA INOVATIVNOST

Fieragricola z veseljem pozdravlja prvo organizacijo dogodka »Nagrada za inovativnost«, ki je namenjen vsem sejemskim razstavljalcem. Dogodek vabi razstavljalce k prijavi vseh konceptov, ki so bili uvedeni na tržišče po 1. januarju 2015, prav tako novih proizvodov in razvojnih rešitev obstoječih proizvodov, pod pogojem, da izboljšave učinkovito prispevajo k donosu, okoljski

trajnosti, kakovosti proizvodov in tehnični učinkovitosti.

SREČANJE EURASCA

Dan pred otvoritvijo bo Fieragricola gostila posebno srečanje ob 50-letnici Eurasca, Evropske zveze organizatorjev kmetijskih sejmov, ki predstavlja 31 agroživilskih dogodkov, organiziranih v 21. evropskih državah; Fieragricola je edina članica, ki zastopa Italijo (www.eurasco.org).

ŽIVINOREJSKE RAZSTAVE

Fieragricola je vedno bila najpomembnejši italijanski dogodek v živinorejskem sektorju in mejnik v predstavitvah novosti gojenja živali v celoti. V letu 2016 bomo videli veliko novosti na govedorejskih mednarodnih tekmovanjih, kar zadeva večanja števila glav živine na razstavi in držav njihovega izvora, z namenom valorizacije genetske selekcije v Italiji in Evropi.

GOSTUJOČA DRŽAVA SEJMA

IRSKA bo »gostujoča država« sejma Fieragricola 2016.

MEHANIZACIJA

Na Fieragricoli bodo prisostvovali vrhunski proizvajalci traktorjev in kmetijskih strojev, najnovejše inovativne tehnologije pri zadovoljevanju potreb poljedelcev in živinorejcev, od preciznega kmetovanja (sistemi za pomoč voznikom, načrti obiranja in elektronski informacijski sistem), sejanja trate in minimalnega obdelovanja. Moč

naziva »izdelano v Italiji« pri konstruiranju kmetijskih traktorjev in strojev je priznana po vsem svetu, zlasti kar zadeva vsestranskost sistemov, ki so na tržišču.

Kmetijskim strojem bodo posvečene štiri dvorane: 4 in 5 (s poudarkom na specializiranih sistemih za vinograde in sadovnjake), 6 in 7, kakor tudi prizorišče A na prostem, za praktične preskuse in predstavitve kmetijske mehanizacije v živo.

Našim bralcem z veseljem sporočamo, da tudi letos prav vsak izmed vas lahko prejme brezplačno vstopnico za ogled sejma, ki jo podarja Veronafiere, in sicer po sistemu »natisni doma«. Vsi zainteresirani lahko najkasneje do 20.1.2016 na spletni strani www.mz-consulting.org izpolnite obrazec ter potrdite, da želite obiskati kmetijski sejem Fieragricola. Na vaš e-naslov boste v roku nekaj delovnih dni prejeli nadaljnja navodila s posebno kodo. Lahko pa nam pišete tudi na naš e-naslov: info@mz-consulting.org.

MŽ Consulting & Fairs
Predstavništvo Veronafiere za
regijo Alpe-Jadran
 Grčarevec 8, 1370 Logatec
 e-pošta: info@mz-consulting.org
www.mz-consulting.org

**OSREDOTOČENOST
NA INOVACIJE IN
TRAJNOSTNE
TEHNOLOGIJE**

FIERAGRICOLA

112. mednarodni kmetijski sejem

**Sejmišče v Veroni, Veronafiere,
od srede, 3., do sobote, 6. februarja 2016**

Organized by

VERONAFIERE

In collaboration with

**FEDER
UNACOMA**

Federazione Nazionale Costruttori
Macchine per l'Agricoltura

Member of

The European Federation of Agricultural
Exhibitions and Show Organisers

fieragricola.it

NA KONCU

Oljkov kruh

Odličen recept za oljkov kruh prihaja z Matijeve kmetije na Kojškem. Kraja, od koder se v lepem vremenu vidi vse do Alp in Jadrana. Naj vam peka kruha v dom prinese čarobno domačnost decembrskega časa.

Sestavine:

- 1 kg pšenične bele moke,
- 25 g kvasa,
- 40 g soli,
- 300–400 ml oljčnega olja,
- malo na koščke zrezanih oljk,
- 300–400 ml mleka.

Priprava:

V skledo presejemo moko in v sredini napravimo jamico. Ob rob skleda potrosimo sol, vlijemo olje in damo na koščke narezane oljke. V jamico vlijemo vzhajan kvas, ki ga pripravimo tako, da v 1 dl vode vmešamo kvas in malo sladkorja ter damo na toplo, da vzhaja. Vmesimo gladko testo, ki ga pustimo na toplem vzhajati eno

uro. Naredimo dve štruci. Ponovno vzhajamo. Postavimo v pečico, ogreto na 200°C, in pečemo 50 minut.

Dober tek!

Več receptov najdete na spletni strani www.zarazvojpodezelja.si.

Nagradna uganka

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 8. januarja na naslov: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjna 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.

Izmed pravilnih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je bilo DAROVI JESENI. Izmed prispelih odgovorov smo izžrebali pet nagrajencev: Zlatka Kolednik, Ptuj; Sonja Fajdiga, Postojna; Marjeta Razdevšek, Ravne na Koroškem; Marija Nemanič, Metlika; Josipina Krieger, Krško. Čestitamo!

Plaha gozdna žival	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Povrtnina, primerna za kisanje	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Manj pogosto moško ime	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Stara dolžinska mera (30,48 cm)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ime nekdanje novinarke Kmečkega glasa Podlogar	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Prinašajo dež	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Izumitelj dinamita (Alfred)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Vsak pomembnejši prednik judovskega naroda v stari zavezi	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Enota za hitrost, ki se uporablja predvsem v pomorstvu	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Vrsta lupinastega sadja	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Del pluga, ki spodrezuje zemljo	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Oteklina, posledica nakopičenja tekočine v tkivu med celicami	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Rokohitska spretnost	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Del kopnega ob morju	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Opomba: Če pošiljate rešitev na dopisnici, jo prosimo pošljite na dopisnici B, saj dopisnice A ne veljajo več. Hvala za razumevanje.

Fotovoltaika je varna naložba v trajno donosnost

Gradnja sončnih elektrarn od investorjev zahteva kar nekaj finančnih sredstev, obenem pa omogoča tudi alternativno obliko varčevanja. V Sloveniji takšno obliko varčevanja nudi podjetje Moja elektrarna, ki želi povečati zmogljivosti sončnih elektrarn v Sloveniji in s tem pridobiti več okolju prijazne energije.

Peter Kokot, direktor

Enostaven koncept

Model vlaganja v sončne elektrarne so v Slovenijo prenesli iz Avstrije, kjer je nakup sončnih elektrarn s pomočjo udeležbe državljanov že zelo priljubljen. Razvila ga je skupina PV - Invest, katere del je tudi slovensko podjetje Moja elektrarna. Kako deluje projekt podjetja Moja elektrarna, ki omogoča tudi osebno finančno varčevanje. »V bistvu gre za naložbo v sončne panele, iz katerih so sestavljene sončne elektrarne. Z minimalnim vložkom 600 evrov pravzaprav kupite en panel, lahko pa jih seveda kupite več,« pravi Peter Kokot iz podjetja Moja elektrarna in ob tem poudari, da njihovo podjetje zagotavlja fiksen 5% letni donos. Zanimanje ljudi za tovrstne naložbe obstaja, saj so paneli sončnih elektrarn v Mariboru in Murski Soboti po njegovih besedah že razprodani. »Sedaj nudimo v zakup panele elektrarne v Kidričevem,« še doda.

Naložba v panele ni tvegana

Vlaganje v sončne module je zanimivo predvsem vlagateljem, ki ne marajo tveganih naložb, hkrati pa

iščejo alternative za bančne depozite in vezane vloge, kjer so obrestne mere zelo nizke, skoraj nične. »Vlagatelji lahko kupijo največ 50 modulov po ceni 600 evrov za vsakega. Naložba se obrestuje po fikсни 5% letni obrestni meri, prvo izplačilo obresti pa je eno leto po nakupu,« Kokot razloži poslovni model, in doda, da lahko vlagatelj kupljene module kadarkoli proda, pri tem mu Moja elektrarna izplača celoten znesek, ki je bil plačan ob nakupu, in pripadajoče obresti. Seveda pa opozori na še eno dejstvo: »Število sončnih panelov je omejeno, zato pri zakupu velja stari pregovor, kdor prej pride, prej melje.«

Ni časovne vezave

Kot pomembno prednost takšnega načina varčevanja vidi v tem, da vlagatelj ob sklenitvi pogodbe ni časovno vezan in lahko 'svoje' sončne panele kadarkoli odproda. »Pri tem velja zgolj štiritjedenski odpovedni rok.« Vlagatelj panele ne more prodati drugi osebi, proda jih lahko le Moji elektrarni, cena panela pa ostaja celotno obdobje njegovega delovanja nespremenjena – torej 600 evrov.

Varna naložba

Seveda nas je zanimalo, kako varna je naložba v sončne panele. Kot pravi Peter Kokot, je tu ključno jamstvo države, ki zagotavlja odkup proizvedene električne energije po vnaprej določeni fikсни ceni za obdobje 15 let. »Tako se donos sončne elektrarne lahko zagotovi za celotno življenjsko obdobje elektrarne, ki je predvidoma okoli 40 let. Ob morebitni smrti lastnika panelov se pogodba seveda prenese na dediče,« še pojasni.

Druga varovalka, da je vaš vložek na varnem, je zaveza podjetja Moja elektrarna, da vam omogoči, da lahko svoj vložek v sončne panele pridobite nazaj tudi predčasno. »Vlagatelj lahko kupljene module kadarkoli proda, pri tem mu Moja elektrarna izplača celoten znesek, ki je bil plačan ob nakupu, in pripadajoče obresti. Če želite, da vam vložek vrnemo pred iztekom petletnega obdobja,« še doda naš govornik.

Kako do naložbe v Moji elektrarni?

1. V sklopu danega posojila podjetju Moja elektrarna, lahko zakupite panele določene sončne elektrarne. Zakup lahko opravite na podlagi ponudbe katero vam posredujemo po pošti na vaš naslov ali pa izpolnite prijavnico na spletni strani. Najlažje je, če nas pokličete na telefonsko številko **059 102 858** ali nam pošljete povpraševanje na **info@mojaelektrarna.si**
2. Zakupite lahko do 50 sončnih panelov, pri čemer je cena enega sončnega panela **600 evrov**.
3. Pogodbo sklenete s podjetjem Moja elektrarna. Ko se nakaže znesek za zakup panelov, vam Moja elektrarna po pošti posreduje dokazilo o vplačilu in ustrezen **Certifikat**, kjer so zakupljeni moduli dodeljeni na vaše ime. Obresti začnejo teči z dnem plačila.
4. Donos na posojilo se izplača enkrat letno v višini **30 evrov za vsak sončni panel**, ki ste ga kupili. Ta znesek ustreza letni obrestni meri v višini **5,0 %**.
5. Sončne panele oziroma vaše posojilo lahko unovčite kadarkoli in povrnili vam bomo celoten znesek danega posojila plus pripadajoče obresti. **Časovna vezava**, ki velja denimo pri vezanih bančnih vlogah, **tukaj ne obstaja**.

POKLIČITE NAS ALI NAM PIŠITE

059 102 858 | info@mojaelektrarna.si | www.mojaelektrarna.si

www.vw-gospodarska.si

ZA VAS SO VEČ KOT LE NOVI ASISTENČNI SISTEMI. GRE ZA
PREPROSTO DOBER TRANSPORTER.

Novi Transporter. Eden in edini.

Novi Transporter je poln inovacij. Serijska funkcija večnaletnega zaviranja in številni drugi napredni asistenčni sistemi, kot so ACC*, Front Assist* in Light Assist*, zagotavljajo udobno in varno vožnjo. Ergonomsko oblikovan voznikov delovni prostor ter izredno prilagodljiv potniški in prostoren tovorni prostor (do 9,3 m³) zagotavljajo maksimalno funkcionalnost in prilagodljivost. Različne modelske izvedbe pa omogočajo skoraj neomejene možnosti predelav in nadgradenj. Na voljo tudi z najnovejšimi motorji Euro 6.

**Gospodarska
vozila**

Emisije CO₂: 239–149 g/km. Kombinirana poraba goriva: 10,3–5,7 l/100 km. Emisijska stopnja: Euro 6 in Euro 5. Emisije NO_x: 0,2581–0,0390 g/km. Število delcev: 42,4–0,0083 x 10¹¹. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. *Dodatna oprema. Porsche Slovenija d.o.o., Bravničarjeva 5, 1000 Ljubljana. Slika je simbolna.